

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань правової політики

13 листопада 2019 року

Веде засідання Голова Комітету ВЕНЕДІКТОВА І.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, доброго дня! 16:05. Я думаю, що ми можемо починати. У нас кворум є? Да. Олеже Анатолійовичу, скільки у нас людей?

МАКРОВ О.А. 19 людей є. 17 у залі, 2 відлучились на бюджетний комітет.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прекрасно, тому що я розумію, що зараз йдуть різні комітети. Тому я думаю, що ми можемо розпочинати. Чергове засідання комітету оголошую відкритим.

Колеги, хто у нас сьогодні з нами? З нами сьогодні:

Чорноуська Мирослава Вікторівна, Аналітичний центр "Український інститут майбутнього";

Гелетко Наталія, редакція газети "Голос України". Я прошу пробачення, якщо не правильно буду читати прізвища

Батченко Олег, Національна асоціація адвокатів.

Бауман Юрій, Національна асоціація адвокатів;

Черналівський Євген Олександрович, Національна асоціація адвокатів;

Лопушанська Ольга Володимирівна, Асоціація правників України;

Іванов Андрій Олександрович, Асоціація правників України;

Ющенко Олексій Олегович, Національна асоціація адвокатів України;

Герелюк Тарас Геннадійович, мабуть, так?

ГЕРЕЛЮК Т.Б. Богданович.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Богданович. Ви знаєте, ви навіть так своє прізвище написали, що секретаріат ще раз його написав. Якщо ви хочете, щоб читали ваше прізвище, ім'я і по батькові правильно, то пишiть їх якось розбірливо. Національна асоціація адвокатів України.

Далі. Шевчук Дмитро Павлович, Секретаріат Кабінету Міністрів України.

Наконецький Андрій Богданович, Секретаріат Кабінету Міністрів України.

Веніславський Федір Володимирович, представник Президента України в Конституційному Суді України.

ДРОЗДОВ О.М. Ірина Валентинівна, а мене не зареєстрували.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, якщо ви не записалися, то вас і не зареєстрували. Допишіть, будь ласка, ще: Дроздов Олександр Михайлович. Як зараз ви там себе...

Колеги, у вас перед... Так, ще у нас є список присутніх на засідання:
Бойко Роман Володимирович, член Комісії з питань правової реформи;
Дубілет Дмитро Олександрович, Міністр Кабінету Міністрів;
Рада Національної безпеки і оборони - Данілов Олексій
Мячеславович;

Всеукраїнська громадська організація "Асоціація правників України"
Іванов, Савчук, Ольга Лопушанська. Іванов Андрій Олександрович, Савчук
Андрій Володимирович, Ольга Лопушанська.

Національна асоціація адвокатів України - Дроздов О.М. Ющенко
О.О.

Так, колеги, перед нами є порядок денний. За основу приймаємо?

Хто за те, щоб прийняти порядок денний за основу, прошу голосувати.
Зараз у нас в залі скільки? Світлана, хто нам допомагає?

ГОЛОВУЮЧИЙ. 17. Одноголосно всі "за". Дякую, колеги.

Які є зауваження до порядку денного, що додаємо? Немає пропозицій. Хто за те, щоб прийняти порядок денний в цілому, прошу голосувати. Одноголосно, я бачу. Дякую.

Розпочинаємо порядок денний. Прошу, якщо ви не будете заперечувати, розпочати з усіх законопроектів, де у нас є виступаючий Веніславський Федір Володимирович, тому що зараз ще ідуть паралельно ще інші комітети. Тому, з чого починаємо, з попереднього схвалення?

Проект Закону про внесення змін до Конституції України (щодо скасування адвокатської монополії) (реєстраційний номер 1013). Суб'єкт законодавчої ініціативи - Президент України, законопроект визначений як невідкладний.

Ольга Володимирівна, будь ласка.

СОВГИРЯ О.В. ...надав два висновки щодо відповідності Конституції України законопроекту 1013 щодо скасування адвокатської монополії і законопроекту 1028 щодо консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів Верховної Ради України. В обох випадках Конституційний Суд вирішив, що законопроекти відповідають вимогам статей 157, 158 Конституції України, тому є пропозиція рекомендувати Верховній Раді України включити ці законопроекти в порядок денний для попереднього схвалення.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, питання до Федора Володимировича, до Ольги Володимирівни? Якщо питань немає, в плані обговорення є щось? Немає. Тоді ставимо... Будь ласка, Руслан Петрович.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Я тільки висловлю свою позицію. Я з самого початку мав застереження щодо цього процесу конституційного, внесення змін до Конституції по 7 законопроектах, оскільки вважаю, що і засідання комітету було дещо сумнівне з точки зору легітимності, бо відбувалося поза межами першої сесії парламенту. І взагалі, по суті цього законопроекту, відверто кажучи, я дещо здивований позицією Конституційного Суду, бо я був присутній на тому засіданні Конституційного Суду, яке давало висновок на ту редакцію Конституції, яка була змінена в 16-му році, і тоді жодних застережень не було щодо звуження можливості представництва громадян в судах. Конституційний Суд не звернув на це увагу. Якщо він тоді звернув, і це застереження було би підставою для того, щоб парламент змушений був переглянути такого роду підхід. Тепер вже пройшло 3 роки і Конституційний Суд радикально змінив свою позицію і побачив, що є якісь звуження прав громадян на представництво в судах.

Ну, це вже не вперше Конституційний Суд так радикально полярно міняє свою позицію. Тому під час голосування я висловлю свою позицію голосуванням так як минулого разу – утримаюся.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Да, звичайно. Перед тим, як ми поставимо пропозицію Ольги Володимирівни на голосування, поки зараз тільки одна є пропозиція. Будь ласка, в нас присутні дві саморегульвні організації адвокатські. Можуть від вас бути і запитання, і в плані обговорення, будь ласка.

Олександр Михайлович Дроздов.

ДРОЗДОВ О.М. Дякую, Ірина Валентинівна.

Доброго дня, шановні народні депутати, хочу висловитися дуже стисло і коротко по тим позиціям, по-перше, по висновку Конституційного Суду України, а також в контексті окремих думок, які надійшли від суддів

Конституційного Суду України з точки зору обговорення.

Ну, по-перше, ми, оскільки я був на той час...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Михайлович, я перепрошую, ми дуже поважаємо такий орган як Конституційний Суд України. Ми не можемо обговорювати висновок Конституційного Суду України. Зараз стає питання для того, щоб ми рекомендували Верховній Раді поставити в порядок денний пленарного засідання для попереднього схвалення. Будь ласка, нас не провокуйте на обговорення висновків Конституційного Суду. Це не повноваження комітету.

ДРОЗДОВ О.М. Я зараз хочу...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Питання можна лише, там, або обговорення щодо самої пропозиції.

ДРОЗДОВ О.М. В мене буде пропозиція від Національної асоціації адвокатів України утриматися від рекомендування прийняття у другому читанні даного законопроекту.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Попереднє схвалення.

ДРОЗДОВ О.М. Попереднє схвалення. Утриматися. Пояснюю, чому. Тому що в даному разі, виходячи з окремих думок і виходячи з тої позиції, яка у вас роздана, я думаю, що не буду тоді витратити час, оскільки у всіх вас є відповідні матеріали. В даному разі це порушить права і свободи людини, на нашу думку, з точки зору права на справедливий суд і надання професійної правничої допомоги. Тому, враховуючи ваш час і наш час, я не буду зупинятися на кожному пункті окремо.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ... Олександр Михайлович.

Будь ласка. Тільки представтесь, будь ласка, да, щоб ми...

ЮЩЕНКО О.О. Да, да. Представник Національної асоціації адвокатів України Ющенко Олексій Олегович. Буквально пару хвилин, доповню свого колегу. Хотів би звернути увагу шановний народних депутатів на те, що фактично на сьогоднішній день адвокатура України - це єдина недержавна професійна інституція, яка є між громадянами і державою, і будь-які зменшення чи обмеження прав адвокатів автоматом мають наслідки зменшення і обмеження прав людини в Україні. Це по-перше.

А, по-друге, я хотів би звернути увагу на фінансову складову. Тобто цей законопроект може бути певним чином обґрунтований з точки зору представництва органів державної влади і місцевого самоврядування бюджетних коштів, але, з іншого боку, якщо ми будемо брати просто фізичних і юридичних осіб, то тут буде навпаки ситуація. Чому? Тому що на сьогоднішній день адвокат з кожним укладає договір про надання правової допомоги і сплачує податки. Але у випадку, якщо це буде не адвокат, а просто представник, то ці податки не будуть сплачені, і як наслідок, це буде певний недобір до державного бюджету.

Тому просимо врахувати ці моменти і утриматись від пропозиції схвалення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги і адвокати, ми вас дуже любимо і поважаємо, і вважаємо, що адвокати – це найкращі знавці всіх юридичних процесів. Як ми, Комітет Верховної Ради, які ми маємо формальні підстави для того, щоб, коли Конституційний Суд України вже виніс своє рішення, Президент вносить як невідкладний законопроект, який по формальним ознакам повністю відповідає, як ми можемо його не рекомендувати в порядок денний пленарних засідань Верховної Ради? Давайте просити комітет якісь такі,

знаєте, реальні речі виконувати, щоб ми не порушували закон все ж таки.

І ще хотів сказати Андрій Євгенович. Будь ласка

КОСТИН А.Є. Ще раз, я вже багато разів пояснював позицію, і в тому числі позицію більшості членів комітету, тому що ми приймали рішення щодо направлення цього законопроекту до парламенту, який направив його надалі до Конституційного Суду. Питання полягає в тому, що навіть якщо, або коли, Верховна Рада підтримає цей законопроект конституційною більшістю, це не заважає мати навіть ту конструкцію щодо представництва осіб в судах з господарських, адміністративних та цивільних справ, яке є наразі. Тобто ми виносимо цю норму з рівня Конституції, а на рівні кодексів ніхто не заважатиме законодавцю вирішувати це питання у будь-якому форматі. Тому нараз, мова йде тільки про те, що ми цю норму прибираємо із Конституції.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Микола Олексійович.

СТЕФАНЧУК М.О. Якщо дозволите, я хотів би попросити усіх віднести зі здоровим бюрократизмом до тих процесів, які у нас сьогодні відбуваються у комітеті, і задати кілька риторичних питань, на які ми самі знаємо відповіді. Чи можемо ми сьогодні зняти цей проект з розгляду? Ні. У нас немає таких компетенцій.

Чи маємо ми можливість на сьогоднішньому засіданні вносити якісь зміни до цього проекту? Не можемо.

Чи можемо ми давати правову оцінку рішення Конституційному Суду? Не можемо. Все, що у нас на сьогодні є, це дуже просте рішення: або рекомендувати Верховній Раді попередньо схвалити поданий законопроект про внесення змін або не рекомендувати.

Чи маємо ми підстави для того, щоб не рекомендувати? У нас таких

підстав немає. Тому давайте ми будемо дотримуватися букви закону, йти чітко, тому що і серед нас тут є більшість адвокатів практикуючих, і не будемо якось спотворювати оцю юридичну доктрину, і реально будемо визначатися в межах тих компетенцій, які на нас сьогодні покладаються. Тому що у нас на сьогодні є 11 питань. Якщо ми по кожному питанню будемо виносити дискусію, яка не входить в межі наших повноважень і в межі нашої компетенції, то ми просто-на-просто сьогодні не зможемо ефективно попрацювати.

Я за ефективну роботу. Я за здоровий бюрократизм. І я пропоную, враховуючи викладене, враховуючи те, що у нас є відповідні підтвердження з Конституційного Суду, що даний законопроект не суперечить Конституції України, рекомендувати попередньо схвалити законопроект та визначити доповідача для виступу на пленарному засіданні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Миколо Олексійовичу.

Треба визначити доповідача. Ольга Володимирівна каже, що помилково вказали її доповідачем.

Колеги, кого ми визначимо... кого підкомітет визначив доповідачем з цього питання? Чи хто бажає виступити? Нагадую, якщо не буде бажаючих з заступників чи з голів підкомітетів, то піде голова комітету, звичайно. Але хто хоче виступити на пленарному засіданні.

_____. Ну, я можу на себе взяти як заступник голови.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді у нас зараз буде проект висновку. Голосуємо перший пункт: рекомендувати Верховній... Да, Олеже Анатолійовичу.

МАКАРОВ О.А. Я два слова скажу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тільки треба мікрофон включити.

МАКАРОВ О.А. Я два слова скажу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зараз. Можна, я тільки закінчу тоді, а потім ви мене виправите або інша пропозиція буде.

Тобто перша пропозиція – рекомендувати Верховній Раді України попередньо схвалити поданий Президентом як невідкладний законопроект про внесення змін в Конституцію України. І друге – доповідачем з цього питання на пленарному засіданні Верховної Ради України від комітету визначити заступника голови комітету Костіна Андрія Євгеновича. Це перша буде пропозиція.

Будь ласка, Олеже Анатолійовичу.

МАКАРОВ О.А. Ну, в першу чергу я не хочу створювати прецедент, тому зреагую на виступ колеги. Ну, дійсно, ми не можемо нічого змінювати в законопроекті, але стаття, наприклад, 146-а, 145-а називається - розгляд питання про включення законопроекту про внесення змін до Конституції до порядку денного сесії Верховної Ради або про порядок продовження роботи над ним, ну, і таке інше.

Тобто ми можемо визначити, що протягом строку, коли Конституційний Суд вирішував питання чи суперечить, чи не суперечить відповідно Конституції цей законопроект, могла змінитися політична ситуація, у нас могло змінитися ставлення до цього, тому ми можемо рекомендувати, можемо не рекомендувати. Це наше право. Тобто ми не є орган, який автоматично натискає кнопки. Ми орган, який приймає рішення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пропозиція - не рекомендувати, да? Це риторичне питання.

МАКАРОВ О.А. Я хочу сказати, що в нас є таке право в першу чергу.

А далі кожен з нас може реалізувати це право або не реалізувати. Просто прозвучало, що в нас навіть і права такого немає. Ні, є право.

_____. Підстав, підстав.

МАКАРОВ О.А. Переконання депутата – не рекомендувати. Оце є підстава. Він каже: "Я не рекомендую." Якщо ми зібрали більшість голосів не рекомендувати, ми не рекомендуємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це пропозиція на голосування?

МАКАРОВ О.А. Я розкажую, що так можна. Нас спочатку переконували, що так не можна.

І друге питання, що якщо мало часу, якщо ми там вирішували інші дуже важливі для держави питання і вже зібралися так пізно, то значить і обговорювати не треба, бо якщо будемо 11 питань обговорювати, то тоді не встигнемо всі. Будемо обговорювати стільки, скільки потрібно. Якщо у народного депутата або у запрошеного по профільному питанню є необхідність висловитися і взяв слово для переконання колег, голосувати чи не голосувати, значить, такому депутату потрібно давати слово і треба обговорювати, інакше тоді смисл роботи комітету втрачається.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олеже Анатолійовичу, ми депутатів взагалі не регламентуємо ніколи, жодним чином. Більш того, у нас зараз яка політика в комітеті: законопроект розглядається - має бути ініціатор цього законопроекту. Тому що питання, бачите, Федір Володимирович як представник знаходить тут. Питань нема до нього, але він є.

МАКАРОВ О.А. Ви ж знаєте, що я завжди пишаюсь і є прихильником, і просто фанатом вашим за те, що так демократично проводимо засідання і

даємо можливість висловитись.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

МАКАРОВ О.А. А тепер, коли, мені здається, я переконав народних депутатів, що у нас є право рекомендувати або не рекомендувати, і у кожного депутата є право виступити з цього приводу, тепер я хочу сказати два слова.

Я хочу сказати, що, дійсно, закон цей не суперечить Конституції, може бути прийнятий, але я вважаю, що на цьому етапі розвитку нашої країни, коли довгий час країна готувалася до введення так званої адвокатської монополії, країна підготувалася, і стаття 131 з позначкою 2 звучить зрозуміло всім: що для надання професійної правової допомоги діє адвокатура, і незалежність адвокатури гарантується, виключно адвокат здійснює представництво іншої особи в суді, а також захист від кримінального обвинувачення. Ми вважаємо, що це надбання серйозне суспільства для того, щоб надати саме професійну правничу допомогу всім громадянам, всім організаціям і підвищити якість судових рішень завдяки професійному представництву адвокатами кожної зі сторін.

Я вважаю, що держава мала можливість, і ще має можливість ,підготуватися до дій цієї статті, 132 з позначкою 2, і нікуди вона не дінеться, оскільки з 1 січня ця стаття ще буде існувати. Закон про самопредставництво там трошки покращує ситуацію, я думаю, що або ті самі державні підприємства, або органи місцевого самоврядування можуть провести тендер, і, повірте мені, що на ту зарплату, яку вони платили своїм юрисконсультам, знайдуться адвокати або самі юрисконсульти підуть в адвокати, будуть продовжувати представляти. Тобто при бажанні це питання можна було врегулювати і досі можна врегулювати.

Стосовно аргументації, яка звучала в попередні рази, що там громадянин не може найняти адвоката, тому повинен найняти не адвоката. Ну, як громадянин, якщо він наймає не адвоката, він все одно витрачає

гроші. Просто він буде наймати людину, яка не має адвокатського свідоцтва, який не надає професійну правничу допомогу відповідно до Закону "Про адвокатуру", який не зв'язаний правилами адвокатської етики, який не може завести адвокатське досьє, в якого немає поняття "конфлікт інтересів", якого можна прослуховувати, якого можна арештовувати, в якого можна вилучати клієнта. Я переконаний, що стаття 131 з позначкою 2 - це надбання, дійсно, юридичної професії, яка допомагає захищати і просту людину-громадянина, і організацію, крім випадків, там виключення частини п'ятої.

Тому я просто вважаю, що недоцільно його зараз виключати. Тому я не проти концепції. Людина має право на концепцію. Президент, наприклад, або там прихильники цієї концепції. Я, не вступаючи з вами в якусь конфронтацію, просто інформую, що я не хотів би підтримувати, вважаю, мої переконання, що ця стаття має існувати в чинній Конституції, таким чином забезпечувати права громадянина-українця, якого ми покликані захищати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олег Анатолійович. Тобто це не пропозиція, це просто повідомлення своєї думки і свого...

МАКАРОВ О.А. Пропозиція, і пропозиція підтримати...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Яка пропозиція, будь ласка, щоб я її поставила на голосування? Не рекомендувати Верховній Раді, попередньо схвалити, да? Добре.

Будь ласка, Сергій Владиславович.

СОБОЛЄВ С.В. Шановні колеги, моя позиція дуже проста і чітка. До тих пір поки ми законодавчо не встановимо той самий захист для будь-якої

особи, яка буде представляти інтереси іншої особи в суді і не є адвокатом, як для адвокатів, я вважаю, що ці зміни до Конституції не можуть бути введені.

Тому моя пропозиція - не рекомендувати. Більше того, створити робочу групу, безпосередньо цим буде займатися наш комітет, я думаю, яка повинна розробити весь комплекс захисту прав тих громадян, які будуть представляти інтереси інших громадян в судах по захисту не меншому, ніж наданий сьогодні адвокатом. Інакше я вважаю, що це приведе до наслідків, коли ці особи будуть обмежені в своїх правах, коли фактично органи влади будуть здійснювати примус стосовно них і вони не зможуть надавати належний захист особам в судових засіданнях.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Сергій Владиславович, ми можемо об'єднати пропозиції з Олегом Анатолійовичем? Тому що робоча група, це вже в робочому порядку ми можемо наступне питання винести, якщо буде підтримано. Дякую.

Колеги, хто ще хоче виступити з пропозиціями? Будь ласка, зараз народний депутат Демченко, а потім – представник Президента Веніславський.

ДЕМЧЕНКО С.О. Колеги, мою позицію щодо цього законопроекту ви вже знаєте, вона була вказана на минулому засіданні, воно, напевно, у нас було перше.

Я критично ставлюся до того, щоб передати право представляти інтереси в судах не адвокатам. І я згодний з тим, що, дійсно, даний законопроект, він більше пов'язаний з тим, що ми не дорослішаємо, на жаль, в правовому сенсі, а ми якось повертаємося назад. І я вважаю, якщо у нас йде країна вперед, то вона має дорослішати. І саме з цим я пов'язую, чому я підтримую колегу Макарова і колегу Соболева.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Федір Володимирович. Потім – Олександр Олександрович, да?

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Давайте, може, я в кінці тоді, Олександр Олександрович?

МЕРЕЖКО О.О. Декілька слів хочу сказати для балансу. Тому що, чесно кажучи, я був з самого початку супротивником ідеї впровадження монополії, адвокатської монополії, і відповідних змін до Конституції. Мені здавалося, що існує досить демократична норма, яка дозволяла представляти свої інтереси в суді кожній людині. Чесно кажучи, я не бачу жодних аргументів, які виправдовували б адвокатську монополію. Тому що, наприклад, я, будучи фахівцем з цивільного права, доктором наук, професором, я можу захищати свої інтереси в суді без допомоги адвоката. Тобто ані з точки зору логіки, ані з точки зору захисту прав людини я не вважаю, що треба було впроваджувати адвокатську монополію.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Федір Володимирович.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Доброго дня, колеги! Ще раз, що стосується цього законопроекту, то, на моє переконання як представника суб'єкта права законодавчої ініціативи Президента, треба виходити з мети законодавчого регулювання. Метою цієї статті є лише конкретизація форми реалізації конституційного права на захист, яка закріплена статтею 55 Конституції України. І право на судовий захист в тому числі. Жодним чином Президент не мав на меті звужити, він навпаки мав на меті розширити варіанти обрання конкретною особою, яка потребує правової допомоги, варіанти обрання своєї

поведінки.

На даний момент у людини немає альтернативи. Людина повинна для представництва своїх інтересів скористатися лише виключно послугами адвоката. Ми жодним чином на сьогоднішній день, після того, як буде, скажімо так, ця стаття підтримана в такій редакції, не обмежимо право людини скористатися послугами адвокати. Шановні, ніхто не забирає у людини свободу вибору.

Якщо людина вважає, що її права більш ефективно захистить адвокат – будь ласка, така можливість зберігається. Більше того, частина перша саме в такій редакції і зберігається, що для надання професійної правничої допомоги в Україні діє адвокатура. Якщо ж людина вважає, що її права більш ефективно захистить інший фахівець в галузі права, буде це доктор юридичних наук чи буде це просто якийсь інший фахівець, який має достатній рівень компетенції, то це свобода вибору людини.

Президент своїм законопроектом збільшує варіанти обрання людиною моделі своєї поведінки в сфері захисту своїх прав і свобод. Тому, звичайно, говорити про те, що якимось чином це призводить до негативних наслідків для людини, жодних правових підстав немає. І Конституційний Суд це в своєму висновку підтвердив.

Дякую.

_____ . А з лікарями так можна? З лікарями можна так само?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ігор Павлович, будь ласка. Ігор Павлович. А потім Андрій Євгенович.

ФРІС І.П. Знаєте, може, я трошечки юридичними термінами зараз за життя розкажу. Я до моменту, як став народним депутатом, працював нотаріусом, і ми з дружиною працювали в одному офісі нотаріусами. І, ну, так сталося, що вона у мене дуже гарний нотаріус, але вона не вміє

представляти свої інтереси в суді. Для цього треба мати якусь можливість і вміння говорити. І до певного часу я мав можливість представляти її інтереси по позовах. Я ходив замість неї, отримував доручення і ходив. З цього моменту я цього права був би уникнутий і не мав би можливість це робити.

І в цей спосіб ми, як правильно сказав Сергійович, що ми абсолютно логічно обмежуємо право громадян обрати той спосіб, який вони хочуть застосувати для захисту своїх справ. Ми жодним чином не обмежуємо право адвокатів, а надаємо ширше коло, яке встановлене Конституцією для захисту громадянами своїх прав.

Тому, колеги, я буду підтримувати включення в порядок денний цього однозначно.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

.....

_____ . Ще раз, колеги, ще раз. Питання представництва осіб у суді – це є питання процесуальне, воно повинно і може бути вирішуватися на рівні процесуальних кодексів. Процесуальний кодекс – це також закон, який має дуже значну силу, тобто він вище за розумінням багатьох людей ніж звичайний закон, але ми розуміємо, що вони є рівними. Наразі у нас є процесуальна фактично норма, яка міститься в Конституції. Якщо буде проголосований законопроект, внесений Президентом, про скасування адвокатської монополії, це не забороняє залишити в процесуальних кодексах навіть ту систему, яка є зараз. І ми з вами, колеги, будемо визначатися, яким чином будуть представляти осіб адвокати чи інші особи в судових процесах в господарському, цивільному та адміністративному. З точки зору кримінального процесу ця норма вона залишається навіть в Конституції. Тому зараз я не бачу ніяких підстав навіть говорити про якісь ризики для наших громадян, для наших громадян

залишаються норми процесуальних кодексів. Але якщо буде змінена стаття Конституції 131-2 саме в цій частині, то ми з вами, колеги, зможемо визначитися потім, яким чином повинно відбуватися представництво інших осіб у судах.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, голосуємо? Переходимо до голосування. Тоді у нас дві пропозиції. Ми по традиціям цього комітету спочатку ставимо на голосування пропозиції, альтернативні висновкам підкомітетів. Тому у нас є альтернативна пропозиція від народних депутатів Макарова та Соболева не рекомендувати Верховній Раді ставити в порядок денний даний законопроект. Хто за цю пропозицію, прошу голосувати.

Хто – за? В нас зараз 19 членів комітету знаходиться? 5 – за. Хто – проти? 11. Утримались? 3.

Друга пропозиція... Рішення не прийнято. Друга пропозиція, яка в нас викладена в проекті висновку, який складається з двох частин: рекомендувати Верховній Раді України попередньо схвалити поданий Президентом України як невідкладний законопроект про внесення змін до Конституції України (номер 1013). Доповідачем з цього питання на пленарному засіданні від комітету визначити заступника голови комітету Костіна Андрія Євгеновича.

Хто за те, щоб ми погодили проект висновку, за цю пропозицію, прошу голосувати. Пан Мережко, да. 15 – за. Проти? Проти – 1? 1. Утримались? 4, я бачу, 4. Рішення прийнято. Дякую, колеги.

Наступне питання...

МЕРЕЖКО О.О. 14.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 14 – за. Перерахували. 14 – за, 1 – проти, 4 – утримались.

Наступне питання: проект Закону про внесення змін до статті 85 Конституції України (щодо консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів Верховної Ради України) (реєстраційний номер 1028).

Будь ласка, Ольга Володимирівна.

СОВГИРЯ О.В. Є позитивний висновок Конституційного Суду України. Тому пропоную надати рекомендації комітету про включення цього законопроекту в порядок денний для попереднього схвалення Верховною Радою України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, колеги... *(Не чути)*

_____. Колеги, через можливий потенційний конфлікт прошу змінити доповідача на Ірину Валентинівну.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Про всяк випадок, щоб потім не було можливостей ще додатково відтягувати процес прийняття рішень.

Колеги, в кого є... У нас Федір Володимирович у нас знаходиться як Представник Президента. Будь ласка, питання. Питань немає?

Пропозиції в порядку обговорення. Інші пропозиції на голосування є?
Руслан Петрович, будь ласка.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Дякую.

Шановна пані голово, на відміну від свого виступу по першому питанню, коли я собі дозволив дещо не критикувати, а висловити позицію щодо рішення Конституційного Суду, бо я, справді, здивований, що суд поміняв свою позицію за місяць до введення в дію цих приписів Конституції, але це вже на совісті суду, то тут у мене немає застережень до висновку. У мене є застереження взагалі до самої ідеї. Я вже кілька разів висловлювався, в тому числі на засіданні нашого комітету, я так до сих пір

не зрозумів доцільність запровадження цієї норми однією з перших ініціатив Президента щодо зміни Конституції.

Як було сказано під час презентації, мета цього законопроекту була - запровадити ті органи допоміжні, які допоможуть Верховній Раді не допустити законодавчого спаму для включення його в порядок денний. Але зараз от два місяці ми попрацювали і цю функцію передали комітетам, і кожен комітет, в тому числі й наш, успішно справляється з цією функцією. Мені здається, що вже та мета, яка ставилась, вона досягнута, сенсу немає. При тому, що є в нас, я вже і минулого разу доводив, і зараз кажу, у нас є допоміжні органи Верховної Ради, які мають статус юридичної особи окремої і які здійснюють в тому числі наукову, науково-правову і іншу допомогу консультативну, і які прекрасно з цим справляються.

Тому мені здається, що це абсолютно зараз вже не на часі, і слава Богу, що нам, до речі, зупинити вдалося внесення змін до Закону про Регламент і про статус, де хотілося поперед рішення висновку Конституційного Суду і рішення парламенту щодо внесення змін до Конституції закріпити вже ці норми в Законі про Регламент і в Законі про статус. І ми спільними зусиллями, і тут я дякую представнику Президента, що ми спільно не допустили принаймні цього.

Тому я буду утримуватися, бо я думаю, що це питання вже себе вичерпало. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, це не пропозиція на голосування, да? Це просто думка?

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Позиція.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція. Дякую.

Колеги, хто ще хоче висловитися? Якщо нема бажаючих виступити, тоді ставиться на голосування пропозиція - підтримати проект висновку,

який нам був наданий підкомітетом: рекомендувати Верховній Раді на попереднє схвалення законопроект 1028, доповідачем на пленарне засідання визначити голову комітету Венедиктову.

Хто за цю пропозицію, прошу голосувати. 19 нас зараз. 17 – за. Проти? Нуль? Утримались? Дивіться, щось у вас тоді не виходить. Да, дивіться, в нас утримались 5, да, зараз? *(Загальна дискусія)*

А, 17 в залі. Хто... Давайте ще раз. Хто – за? 15 - утримались.

11. Так, в залі 17, 11 – за, утрималися – 5, проти – 0. Правильно? Чи переголосуємо ще "проти"? Хто – проти? Нуль. Утрималися? 5. Все, рішення прийнято. Дякую, колеги.

Наступне питання... Чекайте, Федір Володимирович, давайте, по розвідці ви не залишаєтесь в нас? По розвідці я не бачу пані Коваленко. Є пані Коваленко? Може, відразу ж давайте по розвідці тоді, щоб ми включили його, так?

Колеги, будь ласка, де він в нас тут є? Пункт номер 6 у нас в порядку денному - проект Закону про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" у зв'язку з прийняттям Закону України "Про розвідку" (реєстраційний номер 2415). Так само в нас визначений законопроект невідкладним. Вноситься Президентом України.

Будь ласка, Федір Володимирович, два слова буквально.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Да. Я буквально два слова з цього законопроекту. Шановні колеги, мова йде про те, що з прийняттям Закону України "Про розвідку" виникла необхідність удосконалення правового регулювання розгляду справ, пов'язаних з, скажімо, з секретною інформацією в судах. І тому цим законопроектом пропонується надати суддям, вірніше визначити критерії тих, вимоги до тих суддів, які будуть розглядати справи з грифом, який..., з рівнем допуску до саме тієї таємниці, з якою має справу розвідка.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, питання є? Номер 2415 включено в порядок денний. Зараз цей законопроект розглядається на Комітеті безпеки і оборони. Безпосередньо, так само про включення в порядок денний. Ми розглядаємо свою частину, що стосується норми, яка змінюється в Законі "Про судоустрій і статус суддів".

Дивіться, тут, насправді, у нас дві статті змінюються: стаття щодо гласності і відкритості судового процесу. Там ставиться просто "крім випадків, установлених законом". І стаття 29 щодо голови апеляційного суду, що "здійснює повноваження уповноваженого судді та призначає з числа суддів апеляційного суду суддів (суддю) для здійснення таких повноважень у випадку, визначеному Законом України "Про розвідку". Тобто абсолютно технічні зміни, які, в принципі, по суті в жодному разі не зменшують або не пролонгують порядок судових розглядів.

_____ . Голосуємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Голосуємо про включення в порядок денний.

Хто за цю пропозицію, прошу голосувати. Одноголосно. 17, так?

Дякуємо дуже, Федір Володимирович. Да, до побачення.

17 – за. Рішення прийнято. Народний депутат Шпенюв... Бакунця не було, да? 16 тоді. 16 – і всі одноголосно. Рішення прийнято. Щоб ми правильно на стенограму зафіксували.

Так, колеги, наступний. Попередній розгляд. Чи є у нас зараз в залі депутат Савчук? Немає? Пам'ятаєте, ми переносили з попереднього засідання комітету на цей, щоб до нас прийшов народний депутат і доповів? Тому знову-таки переносимо на наступне засідання комітету.

_____ . Так, голосуємо.

_____ . Да, колеги, тут щодо цього законопроекту. До комітету надійшов негативний висновок Міністерства юстиції України за підписом міністра. І дуже багато зауважень до цього законопроекту. Не знаю, можливо, да, на підставі цього ми приймемо рішення...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, я думаю, що без народних депутатів не варто розглядати.

_____ . Тим більше, що є негативне рішення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, є негативні висновки. Тому, тим більше, мені здається, що народні депутати мають бути, може, щось нам доповідять, тому знову переносимо.

Наступний у нас є законопроект, пункт 4: проект Закону про внесення зміни до статті 130 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" (реєстраційний номер 2303). Це кабмінівський законопроект. У нас присутній заступник міністра, пані Валерія може доповісти про цей законопроект. Абсолютно так само технічний законопроект, пов'язаний з тим, що у нас не буде... 2309, да. *(Шум у залі)*

У нас суб'єкт законодавчої ініціативи має доповісти. А ви потім виступите як відповідальна особа від комітету.

Будь ласка. *(Загальна дискусія)*

Ми це, пані Валерія, з вами навіть обговорювали на зустрічі, що, пам'ятаєте у нас...

_____ . Дивіться, насправді... Перепрошую, просто з номерами трошечки заплуталась.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все, пані Валерія, є інший представник Кабміну.

ШЕВЧУК Д.П. Доброго дня! Дмитро Шевчук, Секретаріат Кабміну, стратегічного планування і координації політики.

Цим законопроектом пропонується прибрати з статті 130 згадку про "Урядовий кур'єр" як друкований орган, в якому збираються оголошення про з'їзди суддів. Це пов'язано з політичною ініціативою членів нового Кабінету Міністрів щодо переходу на цифрову публікацію оголошень та вступу актів в новому форматі. Наразі готується підзаконна база, у майбутньому Кабінет Міністрів бачить необхідність публікувати все на сайті в електронному вигляді тощо. Пропонується підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Від комітету... Зараз, Руслане Петровичу, секундочку. Від комітету у нас Дирдін виступає, да? Відповідальний Новіков стоїть, але пан Дирдін... Будь ласка.

ДИРДІН М.Є Я опрацював і підписував висновок. Вважаю, що доцільно його рекомендувати на включення в порядок денний і його прийняти за основу в першому читанні. Тому що мета законопроекту є виключення із статті 130 Закону "Про судоустрій і статус суддів" згадку про "Урядовий кур'єр" із обґрунтуваннями, які є в документі. Тому я вважаю, що доцільно його включити і винести на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, Руслан Петрович.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Я не заперечую проти включення одразу. Тут відповідно до Закону про Регламент немає жодних застережень щодо його включення. В мене по суті проблеми є питання.

Наскільки я розумію, що взагалі є ідея відмовитися від публікації в

"Урядовому кур'єрі" будь-яких нормативно-правових актів і будь-якої інформації, натомість вона має бути в цифровому вигляді якимось чином публікуватися на сайті Кабміну. Але це не вирішує це питання, бо все рівно залишається "Голос України". Це вирішується зовсім іншим. Але в нас є величезна кількість законів, де передбачена публікація різних актів і інформації саме одночасно в "Голосі України", в "Урядовому кур'єрі". То чи не правильно би було підготувати один комплексний законопроект, по всіх законопроектах внести зміни і на тому поставити крапку, ніж це буде сотня таких різних законів? Чому починаєте саме з цього закону, з судоустрою?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Питання, мабуть, до представника Кабміну. Будь ласка.

_____. Це є один з 3 законопроектів щодо врегулювання цього питання. В Закон про судоустрій можна вносити зміни лише...

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Можете в "Перехідних" внести і інші.

_____. Окремо також вносяться зміни до Бюджетного кодексу, а також до низки, понад 40 інших законів. Таким чином це питання врегульовується в інших законопроектах.

Так, завтра основний Комітет з цифрової трансформації розглядає о 14:30 законопроект 2309, а також законопроект 2308, який покриває зазначені питання.

_____. Що з "Урядовим кур'єром" тоді буде?

_____. "Урядовий кур'єр", наразі розглядається його тимчасове існування, в майбутньому перехід або до цифрової публікації як електронне видання, або закриття. Більше інформації наразі невідомо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, є інші питання, пропозиції? Ставимо на голосування, да, про включення в порядок денний.

Хто за цю пропозицію, прошу голосувати. Зараз 17 членів комітету. 17 – за. Одноголосно. Дякую, колеги.

Переходимо до наступного пункту порядку денного: проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання і протидії політичній корупції (реєстраційний номер 2336). В нас в авторах законопроекту Сергій Владиславович є. І від комітету потім Фріс Ігор Павлович.

Будь ласка, Сергій Владиславович.

СОБОЛЄВ С.В. Колеги, я поспробую дуже коротко. Фактично проведені останні вибори показали сумнівні норми, які існують в діючому законі щодо запобігання і протидії політичній корупції, коли відповідальність за дії, які партія не може проконтролювати, перекладаються на партію. Я буквально по тезах пройду, що це передбачає.

Внесок безпосередньо повинен іти виключно тільки на рахунок партії, і він обліковується як внесок, по якому партія здає далі звіти, виключаються народні депутати, майбутні, які висувалися від партії. Всіх, хто має подавати звіти, зрозуміли за цей час, яка це титанічна робота, коли партія несе відповідальність по фінансових звітах за народних депутатів, які стали депутатами, які висувалися від партії.

Друге. Партія не повинна повідомляти Рахункову палату, а повідомляє лише НАЗК.

Третє. Пропонується, щоб все це робилося через платіжні системи в Інтернеті, які дають можливість ідентифікувати особу, щоб не було порушення закону.

Четверте. Це одна з найбільш норм, яка була по партіях, коли ти не знаєш, у особи є податкова заборгованість чи немає, і ти це перевірити

фізично не можеш, а далі партію штрафують за те, що вона взяла внесок у особи, в якій є податкова заборгованість. І це стосується сум сміхотворних. Зараз, якщо ви побачите звіти НАЗК, практично всі партії попали як порушники закону, а це звучить дуже голосно у зв'язку з тим, що ті, хто перераховували кошти, в той чи інший спосіб могли бути особами, які мають податкову заборгованість навіть в 5 гривень.

П'ята норма, вона стосується порядку обліку внесків від фізичних і юридичних осіб, які передбачаються через обмеження, які існують, виключно тільки якщо ця особа є не громадянином України.

Наступне - це залежність аудиту, який проводиться партією в разі, якщо вона отримує державне фінансування, виключно тільки ті, які отримують це державне фінансування. Раніше повинні були проходити і всі інші партії, які брали участь в будь-яких виборах, але державного фінансування не отримували. Це заставляло партії знову-таки заповнювати томи документації.

Щорічний фінансовий звіт партії подається не в паперовій, а заповнюється онлайн на сайті НАЗК. Тобто це фактично всі норми, які пропонуються, це норми, які приводять до абсолютно нормального, впорядкованого процесу існування фактично фінансової підтримки партій, які ні в якому разі не ідуть в протиріччя з можливістю якихось фінансових зловживань, корупційних діянь, які приводять фактично до реалій існування всі партії, які здавали звіти за цей час.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій Владиславович.

Мабуть, спочатку, може, питання до Сергія Владиславовича, да? Немає питань. Я знаю, що всі політичні фракції підтримують цей законопроект.

Олег Анатолійович.

МАКАРОВ О.А. Дякую.

Не допускається здійснення внесків на підтримку політичних партій. Для мене не зрозуміло, що мається на увазі конкретно під словом "допускається", який механізм правовий. І не зрозуміло, що міститься під словом "внесок", тому що ідеться тільки про грошові внески чи про більш широке.

Я наведу конкретний приклад, який може пояснити, що я маю на увазі, скажімо, якщо йдеться про передачу прав інтелектуальної власності, наприклад, логотипа якоїсь партії з боку якоїсь там іноземної фізичної особи. То що, це теж буде заборонятися чи ні?

Дякую.

СОБОЛЄВ С.В. Це формулювання не змінилося, воно є і в попередній редакції. Ми це не змінюємо. І я думаю, що тут саме ключова норма, якої ми хотіли уникнути і яка залишиться як найбільш відповідальною, за яку відповідає саме партія, – це все-таки іноземні держави, які роблять відповідні внески. Всі інші розшифровки, ми в них не втручаємося і не торкаємося. Це те, за що партія буде відповідати. Це абсолютно справедливо, правильно. Це можна відслідковувати. Всі інші випадки, які існували і на які накладалися потім штрафи на партії, партія фізично не може відслідкувати, бо це стосується тисяч, а інколи десятків тисяч осіб, які роблять такі внески. Ти не можеш знати чи дійсно ця особа має, наприклад, ту саму податкову заборгованість. Тому ми всі інші випадки вилучили, залишивши дуже чітку норму, щоб її можна було відслідкувати самій партії. Дійсно, тоді вона несе цю відповідальність. Все інше ми не втручалися.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ще питання до Сергія Владиславовича є? Немає.

Тоді, будь ласка, голова підкомітету доповість проєкт висновку.

_____. На підкомітеті розглянули вказаний законопроект,

№2336, поданий народним депутатом Рахманіним і іншими народними депутатами, і як зауважив член підкомітету пан Руслан Князевич, що цей закон стосується не тільки виборів народних депутатів, він, дія його розповсюджується на всі вибори стосовно... там, де вступають політичні партії.

Враховуючи це, зміни необхідно внести в Закон про політичні партії, закони про вибори Президента і вибори народних депутатів України. Яка основна мета цього законопроекту всього, що абсолютно вірно було озвучено, це треба якимось чином врегулювати питання цих надходжень, ідентифікації осіб, які здійснюють надходження на розрахункові рахунки партій, з метою ідентифікації цих суб'єктів і встановлення можливості чи можуть вони бути такими інвесторами, чи не можуть, благодійниками чи інвесторами.

Враховуючи це, підкомітет рекомендує Комітету Верховної Ради з правової політики рекомендувати Верховній Раді України включити до порядку денного другої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання і протидії політичній корупції (реєстраційний номер 2336) (від 29 жовтня 2019 року) поданий народним депутатом України Рахманіним та іншими. Доповідачем на Верховній Раді комітету рекомендує голову підкомітету Фріса Ігоря Павловича.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, чи є інші пропозиції у нас? Більше обговорювати немає бажаних.

Тоді, будь ласка, хто за цю пропозицію, прошу голосувати. Одноголосно. 17 – одноголосно. Дякую, колеги. Рішення прийнято.

Переходимо до наступного пункту порядку денного. Це перше читання. У нас проект Постанови про забезпечення виконання рішень Конституційного Суду України в сфері соціального захисту населення.

Чи є у нас... Наталя Королевська – відсутня, Нестор Шуфріч

відсутній, пан Ларін відсутній, пан Солод відсутній, Павленко, Бойко, Рабінович. Немає у нас представників, хто міг представити законопроект. Переносимо на наступний комітет.

Наступний пункт порядку денного: проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення можливостей самопредставництва органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, інших юридичних осіб незалежно від порядку їх створення в суді (реєстраційний номер 2261).

Будь ласка, Андрій Євгенович як суб'єкт законодавчої ініціативи. І Новіков - від комітету, голова підкомітету.

КОСТИН А.Є. Шановні колеги, ми вже неодноразово спілкувалися з цієї теми. Ми маємо ситуацію, коли юридичні особи, а також юридичні особи так звані публічного права, тобто органів державної влади, органів місцевого самоврядування, вони з 1 січня, особливо юридичні особи публічного права, з 1 січня 20-го року повинні будуть користуватися правовою допомогою адвокатів для того, щоб бути представленими в господарському, цивільному та адміністративному процесі. Розуміючи всі ризики цього питання, розуміючи необхідність бюджетних витрат і розуміючи, що для багатьох, особливо органів державної влади та місцевого самоврядування, в яких існують професійні юридичні відділи, які займаються постійно представництвом цих осіб в судах, ми розуміємо, що може статися ситуація, коли може настати якийсь колапс. Тому що питання залучення адвокатів та надання правової допомоги - це і питання тендерних процедур. І якщо, мабуть, там для великих громад і для великих судових справ це питання може бути вирішене, але для багатьох інших - ні.

Крім того, це є така причина, найбільш нагальна. Але якщо ми копнемо глибше, то ми розуміємо з вами, що навіть у 16-му році, після прийняття змін до Конституції 131-2 і після внесення відповідних змін до Цивільного і Господарського процесуальних кодексів та Кодексу адміністративного

судочинства було відрегульовано таку форму процесуальну як самопредставництво.

Ми знаємо з вами, що з цих категорій справ це є дискреція самої сторони - представляти себе самостійно або користуватися правовою допомогою представника. І якщо для фізичної особи тут все зрозуміло, що особа фізична може бути представлена самостійно, це її вибір, свідомий вибір – чи самостійно, чи користуватися правовою допомогою адвоката, то для юридичних осіб, на погляд ініціаторів законопроекту, це право було значно звужене. Тому що це право було закріплено тільки для керівників юридичних осіб та осіб, які працюють в керівних органах.

Але якщо ми з вами побачимо, ті колеги, хто приймали, і тут багато адвокатів приймали участь у судових справах, ви розумієте, що дуже багато справ в судах розглядається за участю юридичних осіб різноманітних. І це можуть бути не тільки юридичні особи публічного права. Це можуть бути юридичні особи приватного права. Наприклад, великі підприємства, такі як, наприклад, "Укрзалізниця", великі банки, які щодня мають десятки або сотні справ в різних судах, мабуть, і в різних кутках країни, і, таким чином, право, яке юридична особа має на самопредставництво, яке може бути реалізовано тільки керівником цієї юридичної особи, воно не може бути фактично реалізовано. Тому що не може одна особа приймати участь одночасно в десятках судових засідань або не може одночасно приймати участь в кількох судових засіданнях, які відбуваються в різних містах країни. Тобто право є, але реалізувати його дуже, наприклад, для великих юридичних осіб навіть неможливо.

Крім того, для більшості керівників юридичних осіб представництво інтересів цієї особи в судах - це не є нормальною функцією, яку виконує керівник юридичної особи. Тобто ефективність витрати часу для керівника на представництво в судових інстанціях - це також велике питання. Але великі юридичні особи мають, як я вже сказав, мають юридичні відділи і мають професійних представників, які можуть реалізувати це право на

самопредставництво. Ми ні в якому разі не зачіпаємо норму 131-2 та "Перехідних положень" Конституції, які говорять про те, що з 1 січня 20-го року представлять особи можуть тільки адвокати, ми говоримо про розширення поняття "самопредставництво", яке не охоплюється поняттям "представництво", тому що самі процесуальні кодекси говорять... вони розрізняють ці поняття. І якщо ви побачите у відповідних статтях процесуальних кодексів, самопредставництво, хто може представляти особу, виділяється в самопредставництво, а надалі є можливість бути представленим представником. А представником наразі як за 131-2 Конституції, так і за самим Процесуальним кодексом, представником може бути адвокат, за виключенням там тих категорій справ, коли може бути інша особа.

Ми також вивчали досвід зарубіжних країн, де в різних композиціях також юридичні особи мають можливість представляти себе самостійно, силами своїх працівників. Саме ця ідея закладена в ці відповідні зміни, щоб працівники юридичних осіб могли виконувати функцію самопредставництва цих юридичних осіб в судах. Наразі мета цього не тільки питання бюджетні, не тільки питання організації роботи в судах, не тільки питання фактичної реалізації права юридичних осіб самопредставництва, але і те, що ми надаємо юридичним особам право вибору: користуватися власними юридичними відділами або залучати адвокатів для надання правової допомоги.

Тому прошу підтримати висновок комітету щодо... рекомендувати Верховній Раді прийняти проект в першому читанні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, хто хоче виступити? У нас є висновок Головного науково-експертного управління з цього питання, узагальнюючий висновок: за результатами розгляду в першому читанні законопроект може бути

прийнятий за основу з урахуванням висловлених зауважень та пропозицій. Бачите, тут у нас ще два зауваження і пропозиції є, вони, в принципі, да, тут треба розуміти, наскільки вони є суттєвими.

Хто з колег хоче виступити? Будь ласка, Валерія Рудольфівна.

КОЛОМІЄЦЬ В.Р. Дуже дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Заступник міністра юстиції.

КОЛОМІЄЦЬ В.Р. Добрий день! В доповнення того, що, власне, сказав пан Андрій, що б, власне, хотіли висловити з точки зору Міністерства юстиції України.

Конкретні цифри я вже наводила на цьому комітеті минулого разу, коли ми слухали це питання. На сьогоднішній момент Міністерство юстиції України здійснює представництво інтересів уряду, тобто Кабінету Міністрів і Міністерства юстиції, посадових осіб, зокрема і Прем'єр-міністра. На сьогоднішній момент до кінця року в нашому судовому відділі буде зосереджено біля 10 тисяч справ. Чи готовий наш бюджет, чи готові наші соціальні верстви населення, які потребують додаткового якомусь стимулювання на те, що віддавати ці гроші на закупку адвокатських послуг? Я вважаю, що ні.

Більше того, у мене є зауваження, оскільки колеги питали минулого разу, насправді Міністерство юстиції, зокрема, так само, як і частина інших державних органів, не закупляло раніше послуг адвокатів. І на що це вказує? На те, що у нас хороша якість юристів, які спеціалізуються на конкретних категоріях справ, розуміють конкретну специфіку роботи саме цього сегменту, оскільки я як адвокат із зупиненим свідоцтвом так само чудово розумію різницю своєї адвокатської практики і того, що я бачу як заступник міністра, який курує конкретно судову роботу саме Міністерства юстиції. Це абсолютно специфіка певна і інша категорія справ.

Тому ми однозначно що підтримуємо, і хочемо, щоб все ж таки з січня місяця, ми і так, виходить, ми все одно хочемо, власне, щоб з січня місяця Міністерство юстиції, так само, як і інші органи державної влади, інші юридичні особи і суб'єкти владні, все ж таки продовжували свою роботу і представництво своїх інтересів у судах в нормальному робочому режимі. Оскільки - ще хочу уточнити один момент, - досить важко буде комунікувати, власне, органам державної влади, зокрема, тому що, так, я представляю конкретний вид юридичних осіб, з людьми вільної професії. Нам потрібно, щоб людина була постійно на роботі, щоб вона постійно працювала в своїх справах і мала контакт зі своїм керівництвом, тому буде досить важко знайти за ці кошти, які на сьогоднішній момент отримують наші юристи, адвокатів професійних, які захочуть працювати в такому режимі, і от, власне, я вам можу навіть порахувати, за 90 гривень за годину. Тому я все ж таки прошу, шановні колеги, щоб ви підтримали пропозицію і ми вже за кілька місяців мали вирішене питання і працювати продовжували в тому самому темпі як і працюємо.

І причому хочу ще зауважити, що, зокрема, наш судовий відділ Міністерства юстиції показує дуже хороші показники. Я була приємно вражена, прийшовши знову ж таки з вільної професії і побачивши, на якому рівні працюють юристи саме по показниках, зокрема по рішенням судів.

Тому дуже дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Валерія Рудольфівна.

Знаєте, представники вільної професії, це, мені здається, для депутатів зараз прозвучало так просто, да, сильно.

КОЛОМІЄЦЬ В.Р. Я перегнула палку не в ту сторону.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Сергій Олексійович.

ДЕМЧЕНКО С.О. Доброго дня. Скажіть, будь ласка, якщо даний законопроект буде прийнятий, у вас зменшиться кількість справ, які будуть вам... в порівнянні з минулим роком, якийсь буде позитив в цьому?

КОЛОМІЄЦЬ В.Р. Дивіться, насправді це не пов'язані процеси. В нас кількість справ тільки збільшується.

ДЕМЧЕНКО С.О. Ніяк не вплине.

КОЛОМІЄЦЬ В.Р. Ні, збільшується, але питання в тому, що ми розуміємо свій ресурс.

ДЕМЧЕНКО С.О. А чому збільшується?

КОЛОМІЄЦЬ В.Р. Збільшується, тому що на сьогоднішній момент, я вам пояснюю просто один момент, ми на сьогодні, як ви знаєте, стоїмо перед таким, ну, поставили перед собою таке завдання, зокрема Кабмін, певні служби все ж таки перевести на уряд повністю. І в нас зараз виникає питання, чому окремі юридичні служби в різних ЦОВВах, тобто в різних міністерствах?

Ми зараз намагаємося провести аналітику, тобто, бо це зараз так звучить ніби вже от проект якийсь є. Ми зараз аналітику проводимо і хочемо оптимізувати цей процес, зокрема щоб ЦОВВи не судилися між собою, ми намагаємося вирішити це зараз в адміністративному порядку. Тому це не пов'язані процеси, але просто коли в нас справи збільшуються, в результаті, якщо ми будемо вимушені закупляти адвокатські послуги, в нас не передбачена навіть бюджетом взагалі така можливість. І про ціни я сказала.

ДЕМЧЕНКО С.О. Чому вони збільшуються, я не зрозумів, справи у вас?

КОЛОМІЄЦЬ В.Р. Тому що ми...

ДЕМЧЕНКО С.О. Ви ж передаєте і на інші міністерства, наскільки я розумію, вони самостійно будуть себе представляти...

КОЛОМІЄЦЬ В.Р. Ні, вони зараз якраз представляють самостійно, а плануємо так...

ДЕМЧЕНКО С.О. Ну, зараз да, якщо цей закон приймуть, якщо сплануємо, то у вас зменшиться кількість справ.

КОЛОМІЄЦЬ В.Р. Ні. Нам закон цей жодним чином на кількість справ не впливає.

ДЕМЧЕНКО С.О. Тобто ви скільки займалися справами, стільки і будете займатися? Він не покращує?

КОЛОМІЄЦЬ В.Р. Так, так, так. Ну, саме в тому питання, тому що, дивіться, 10 тисяч справ. Ми порахували, що ми можемо... не можемо оплачувати, що от, наприклад. які ми можемо запропонувати варіанти для адвокатів...

ДЕМЧЕНКО С.О. Просто я знаю, що зверталися державні підприємства, міністерства до Міністерства юстиції, а Міністерство юстиції організувало представлення інтересів відповідних установ. Якщо вони будуть самостійно себе представляти, у вас по логіці має зменшитись кількість справ, тобто ви не будете представляти їх інтереси, вони самостійно будуть представляти свої інтереси. Чи я неправильно розумію?

КОЛОМІЄЦЬ В.Р. Дивіться, цей законопроект ніяким чином на це не впливає. На сьогоднішній момент Мін'юст представляє виключно Міністерство юстиції і Кабінет Міністрів, а кожне окреме підприємство, ЦОВВ або міністерство мають свої юридичні служби. Розумієте, просто питання в тому, ви теж зачепили, якщо всі ці ЦОВВи, всі органи, перепрошую, місцевого самоврядування почнуть закупляти адвокатські послуги, давайте ми побачимо, а що буде з нашим бюджетом тоді. І я просто так само, захищаючи навіть права адвокатів в тому випадку, скажу, що ми порахували, яким чином ми можемо, наприклад, якщо доведеться закупляти адвокатські послуги, що ми можемо запропонувати. Об'єктивно дві моделі ми побачили: 90 гривень за годину або як адвокати систему безоплатної правової допомоги. Чи ми знайдемо людей, які захочуть працювати таким чином?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, Микола Олексійович.

СТЕФАНЧУК М.О. Пропоную переходити до голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прекрасное предложение.

Колеги, звертаю увагу, що в проєкті висновку зазначено, що рекомендувати Верховній Раді проєкт Закону про внесення змін до деяких законодавчих органів (2261) за результатами розгляду в першому читанні прийняти за основу та...

_____ . Скоротити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да. Увага! Скоротити строк подання зауважень і пропозицій до законопроекту для підготовки його до розгляду в другому

читанні. Це вельми важливо. Ви бачите, що законопроект дуже маленький, законопроект технічний. Я думаю, що всі народні депутати встигнуть подати правки і зауваження. Є сенс, щоб Президент підписав цей закон, якщо він буде прийнятий Верховною Радою до 1 січня, інакше ми все одно не виправляємо цю ситуацію. Тому зверніть на це увагу. Доповідачем від комітету для цього питання під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради визначити заступника голови комітету Костіна.

Хто за проект висновку, поданий нам підкомітетом, прошу голосувати. Одноголосно. Прекрасно. У нас зараз скільки членів комітету? 19 членів комітету. Дякую.

Колеги, до нас приєднався Павло Васильович Павліш, він прийшов з бюджетного комітету. Я думаю, що нам всім дуже цікаво дізнатися. Ну, Василь Іванович так само доєднався, але не з бюджетного комітету. Але ж нам цікаво, пам'ятаєте, що ми в понеділок з вами зустрічалися з конкретного питання. Що там було, Павло Васильович?

ПАВЛІШ П.В. Ірино Валентинівно, ми зараз з Валерієм Івановичем повернулись з бюджетного комітету, в них тільки розпочалося засідання бюджетного комітету. Вони зараз розглядають Бюджетний кодекс і після перерви нададуть нам можливість поспілкуватися і висловити нашу позицію, і те звернення, яке ми до них направили. Для того, щоб прийняти участь і в нашому комітеті, і в бюджетному, тобто ми зараз поки що прийшли прийняти участь тут, а після перерви нам нададуть можливість, ми завершимо нашу місію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все, дякую. Да, місія у нас дуже важлива. Дякую.

Тоді переходимо до наступного пункту порядку денного - це законопроект 2314. Перше читання. Я думаю, що, мабуть, Михайло Миколайович почне... Відразу, може, все ж таки давайте висновок від підкомітету, а потім будуть вже питання і обговорення, і тоді вже буде в нас

представник ініціатору законопроекту.

НОВІКОВ М.М. Дякую.

Шановні, дійсно, ми вже попередньо розглянули даний законопроект, 2314, перед тим як ми його схвалювали внести до порядку денного сесії, і було дуже детальне обговорення, навіть більш ніж потрібно, для того щоб підготуватися, передати цей законопроект у порядок денний.

Даний законопроект, як ви знаєте, він вносить зміни до чинних кодексів Господарського процесуального кодексу, Цивільно-процесуального кодексу і Кодексу адміністративного судочинства. Ми в межах і за ініціативи комітету в минулу п'ятницю провели широке обговорення даного законопроекту з представниками суддівської спільноти. Були присутні представники касаційних судів господарської, адміністративної і цивільної юрисдикції і також були запрошені голови апеляційних судів теж всіх трьох юрисдикцій. Обговорення було дуже детальне, ми по статтям пройшли по цим змінам і за результатами цих обговорень... Я просто можу вам показати оце, яка кількість надійшла пропозицій від судів щодо даного законопроекту.

Забігаючи наперед, хочу сказати, що дуже своєчасно були внесені зміни до статті 116 Регламенту, який насправді дає можливість не поховати даний законопроект, а з ним попрацювати, оскільки він містить в собі речі позитивні, речі, які вони мають на собі позитивні, але викладені не зовсім чітко і ясно і не враховані певні якісь суміжні статті кодексів, які пов'язані з тими статтями, до яких вносяться зміни в цьому законопроекті. Я думаю, що всі знайомі із змінами, внесеними до статті 116, а саме: зокрема, що головний комітет, як виняток, може прийняти рішення в другому читанні про врахування внесених пропозицій і поправок щодо виправлення, уточнень, усунення помилок та/або суперечностей у тексті законопроекту, інших структурних частин законопроекту або інших законодавчих актів, що не були предметом розгляду в першому читанні, якщо про необхідність їх внесення було зазначено у висновках цього головного комітету та/або експертного

підрозділу Апарату Верховної Ради і оголошено головуєчим на пленарному засіданні під час розгляду такого законопроекту у першому читанні. Такі пропозиції і правки повинні відповідати предмету правового регулювання законопроекту.

Саме ця норма змінена, стаття 116, я повторююсь, надає можливість доопрацювати в другому читанні той законопроект і ті зміни, які пропонуються. Зміни, дійсно, треба буде вносити, починаючи з назви самого законопроекту, який метою ставить удосконалення процедури апеляційного і касаційного оскарження, а насправді містить в собі, як уже говорилося попередньо, коли ми обговорювали цей законопроект, норм, які стосуються не тільки апеляційного і касаційного оскарження, але в тому числі і питання відводу суду, питання забезпечення тощо.

Які проблемні питання особливо обговорювалися на засіданні підкомітету разом з суддівською спільнотою? Три основних питання, навіть я б сказав би, хоча вони, можливо, і всі важливі. Це перше питання - щодо... те, що хвилювало суддівську спільноту, це норма, яка передбачає, що підставою для касаційного перегляду є результати дисциплінарного провадження. І були висловлені думки всіх трьох юрисдикцій про те, що ця норма порушує загальні основи судочинства, оскільки касаційна інстанція не є судом факту, а є судом права, і касаційна інстанція не може приймати без всякого застереження, обговорення висновки дисциплінарного провадження для того, щоб здійснювати касаційне провадження.

Була запропонована зміна для обговорення. І я думаю, що ця зміна буде запропонована при доопрацюванні даного законопроекту, при підготовці до другого читання, саме з метою зберегти цей принцип, який закладався в тому законопроекті, викласти його трохи в інакшому вигляді. Підставою для перегляду рішення, в якому приймав участь суддя, відносно якого було порушено дисциплінарне провадження, буде не саме дисциплінарне провадження і звернення до касаційної інстанції, а звернення до того ж самого суду, який приймав таке рішення, для того щоб це рішення

було переглянуто за винятковими або нововиявленими обставинами. І, застосувавши даний принцип, трохи переформатувавши, даний принцип, ми маємо можливість застосувати його не тільки для апеляційної інстанції, як важіль впливу на апеляційну станцію, а застосувати і для першої інстанції, апеляційної інстанції і касаційної інстанції, оскільки дисциплінарні провадження можуть порушуватися відносно як суддів першої інстанції, так і апеляційної інстанції і касаційної інстанції.

Чим ця пропозиція достатньо заслуговує на увагу, тому що в даному випадку суд першої апеляційної чи касаційної інстанції, розглядаючи таку заяву про перегляд за виключними або нововиявленими обставинами, він буде досліджувати, наскільки результат дисциплінарного провадження вплинув на прийняття неправильного рішення і чи дійсно це є підставою для скасування цього рішення. Тому відносно такої пропозиції даний законопроект, оскільки може бути доопрацьований, то він може, цей принцип може просто існувати.

Інший момент, який визвав теж певне якесь, не те що несприйняття, а він не існував раніше в судовій практиці, - це принцип направлення справи за результатами апеляційного або касаційного провадження у разі виявлення того, що справа розглядалася з порушенням юрисдикційної підсудності, назовемо так, при закритті провадження. У справі у зв'язку з тим, що справа була подана за неналежною юрисдикцією, законопроект передбачав передавати такий позов в суд належної юрисдикції для того, щоб... метою даного законопроекту для того, щоб не порушувались права позивача щодо пропуску строку позовної давності.

Я думаю, що представник автора даного законопроекту підтвердить, що саме це було якраз метою, і, дійсно, воно заслуговує на увагу, особливо це стосується не тільки судів цивільної і господарської юрисдикції, а також, зокрема, судів адміністративної юрисдикції, оскільки там взагалі скорочений термін: шість місяців для подачі позову.

При обговоренні даної новели теж були запропоновані певні механізми

для удосконалення даної пропозиції законопроекту. Я думаю, що, керуючись редакцією 116 Регламенту, це можливо буде усунути при доопрацюванні даного законопроекту при другому читанні, а саме: надати можливість позивачеві в разі, якщо суд апеляційної чи касаційної інстанції прийде до висновку про те, що справа була порушена не належним судом за юрисдикцією, буде наданий певний термін (це буде доопрацьовано), певний термін для позивача для того, щоб він визначився самостійно з тим, чи він бажає про те, щоб справа передавалася до суду належної юрисдикції, і сам буде визначати суд відповідно до підсудності в цій юрисдикції. Тому це питання теж, можливо, врегульовано.

І ще одне питання, яке обговорювалося і теж викликало дискусію, – це питання відводу, яке не стосується, я ще раз кажу, не стосується процедури оскарження в апеляційному чи касаційному порядку, але міститься в даному законопроекті. Воно направлено, як сказано представниками авторів даного законопроекту, на те, щоб усунути проблему зловживань процесуальними правами певними особами, які подають ще безпідставні заяви про відвід судді, затягували дані процеси, справа передавалася, при відмові в задоволенні такої заяви про відвід, передавалася іншій колегії. Було зупинення провадження, оскаржувалася заява про зупинення провадження, справа ходила в вищу інстанцію для перегляду, вона поверталася і це затягувалося на 2-3 тижні і так далі.

Тому даний законопроект, він пропонує якраз вирішити цю ситуацію достатньо альтернативно. До речі, судді висловилися відносно цього, вони поділилися на 2... за різними точками зору. Одні кажуть, що необхідно, щоб судді самі розглядали відводи, і, дійсно, така практика, вона існувала дуже довгий термін, довгий період. Я як суддя був, сам застосовував такий принцип. А інші судді кажуть, що, дійсно, правильно було б, щоб інші судді розглядали такий відвід. На моє власне переконання ніхто краще ніж сам суддя не знає чи заслуговує він на відвід. Тому і та, і та конструкція, вона заслуговує на обговорення і на те, щоб вона була впроваджена, тим паче, що

одна конструкція уже існувала певний період. З невідомих причин вона була замінена в редакції кодексів, які набули чинності в 17-му році, якщо мені пам'ять не зраджує.

Єдине, що можу сказати за статистику, коли ми обговорювали з суддями, ну, наприклад, на практиці господарської юрисдикції Північний апеляційний господарський суд: із загальної кількості відводів, які були заявлені суддям, задоволений був тільки один, і то він був заявлений, на переконання суддів, задоволений був помилково у зв'язку з тим, що суддя нібито приймав участь у якійсь іншій справі, яка не була пов'язана, але була дуже схожа. Просто сам факт необхідності процедури затягування розгляду відводів тільки ускладнює сам процес і затягує саму процедуру розгляду справи.

Саме тому в даному законопроекті запропонована модель комбінації цих двох концепцій, а саме: що якщо заява про відвід була подана за 3 дні до розгляду даної справи в судовому засіданні, то вона може бути розглянута іншим складом колегії по авторозподілу. Тому що за ці 3 дні він буде розглянутий і це не буде перешкоджати своєчасному розгляду справи. Якщо відвід буде заявлений менше, ніж за 3 дні, то відвід розглядається самостійно самим суддею. До речі, така практика існує на сьогоднішній день в деяких інстанціях, наприклад, в адміністративній інстанції в справах із скороченими процедурами відводи розглядаються самими суддями і це не впливає на якість роботи, і ніхто не висловлює занепокоєння з того, що суддя сам зловживає своїм правом відводу чи самовідводу.

На моє переконання, до речі, що суддя взагалі повинен сам розглядати відвід, з перспективи того, про що ми говорили, що безпідставне зловживання цим принципом суддею і не застосування самовідводу або незадоволення заявленого відводу суддею може вплинути на результат дисциплінарного провадження. І якраз оце, можливо, є той випадок, коли результат дисциплінарного провадження може вплинути на скасування рішення і, я сказав би навіть більше, на притягнення судді до і в тому числі

кримінальної відповідальності за прийняття неправосудного рішення, оскільки за всіма ознаками це якраз і є той випадок. До речі, я знаю, що питання 375 статті по неправосудному рішенні як законопроект готувалося, але воно готувалося в іншому комітеті. І краще було б теж до нього нам дійти, оскільки це стосується саме суддів, хоча він відноситься чомусь до Комітету правоохоронних органів, тому що міститься Кримінальний кодекс, да. Але я думаю, що ми маємо залучитися до цього і чітко визначити підстави неправосудності рішення.

Це, в принципі, основні проблеми, які були озвучені суддями. Ми можемо обговорити і інші моменти за бажанням, оскільки ви ознайомилися з даним законопроектом, зокрема, це щодо забезпечення позову, редакції, які запропоновані, в певній мірі вони викликали дискусію у суддівській спільноті при обговоренні, і залучені члени підкомітету, тому що є певні застереження. Наприклад, це стосується скасування такого забезпечення, як заборона проведення конкурсів, аукціонів, публічних торгів і так далі. Тобто це є проблема, яку треба обговорювати, наскільки можуть бути негативні наслідки саме з запровадженням такого механізму змін, тому що, наприклад, стаття 388 Цивільного кодексу містить таку норму, що якщо майно було набуто добросовісно за рішенням суду, то воно не може потім бути вилучено. Якщо такі наслідки можуть виникнути, то вони можуть мати, як правильно сказати, неозворотні... беззворотні наслідки.

Тому, дійсно, є моменти. Щодо передачі права третім особам - ми теж піднімали це питання, передачі майна третім особам як засіб забезпечення позову. Теж є випадки, коли майно обмежено в обігу і воно має бути передано третій особі, яка може його зберігати. І зняття... тобто мають бути певні якісь виключення, можливо, і при обговоренні ці моменти ми теж можемо обговорити.

І взагалі, як загалом це по законопроекту, виникли ще одні моменти, вони враховані в пропозиціях суддів. Справа в тому, що деякі норми, які запропоновані, вони мають як наслідок внесення змін до інших статей

процесуальних кодексів для того, щоб привести ці кодекси у відповідність. Тому їх треба буде доопрацьовувати. Я думаю, що такі пропозиції будуть надходити. Знову ж кажу, якби не стаття 116 в новій редакції, то були б великі проблеми з цим законопроектом. А так, по великому рахунку, його можна доопрацьовувати. І як пропозиція, яку ми пропонуємо... Зараз, хвилиночку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я думаю, що у нас у всіх висновок перед очима на семи сторінках. Бачите?

НОВІКОВ М.М. Так, є. Зараз хвилиночку.

Пропонується рекомендувати Верховній Раді проект Закону про внесення змін до Господарського процесуального кодексу, Цивільного процесуального кодексу, Кодексу адміністративного судочинства щодо удосконалення перегляду судових рішень в апеляційному та касаційному порядку (реєстраційний номер 2314), поданий Президентом як невідкладний за результатами розгляду в першому читанні прийняти за основу.

Звернутися до Голови Верховної Ради з пропозицією оголосити на пленарному засіданні під час розгляду даного законопроекту відповідно до частини першої статті 116 Регламент Верховної Ради України про необхідність внесення пропозицій і поправок щодо виправлення, уточнень, усунення помилок та/або суперечностей у тексті законопроекту, інших структурних частин законопроект та/або інших законодавчих актів, що не були предметом розгляду в першому читанні та відповідають предмету правового регулювання законопроекту.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І доповідачем від комітету з цього питання поставити голову підкомітету Новікова М.М.

Колеги (зараз, да, Сергію Олексійовичу), ми це питання дуже плідно обговорювали, я вважаю, навіть концептуально, так, як обговорюють

питання на першому читанні, коли ще у нас було попереднє схвалення. Багато про це говорили.

Крім того, я дякую членам комітету, які долучилися у п'ятницю до робочої груп off the records з головами касаційних та апеляційних судів. Було дуже плідне у нас засідання робочої групи: 5 годин без перерви на обід. Так само попрацювали дуже гарно. І я знаю, що зараз апеляційні суди, касаційні передали відразу ж, а апеляційні суди зараз надсилають нам дуже активно свої пропозиції. Тобто 2314 – це законопроект, який обговорюється у нас дуже щільно і дуже широко, я вважаю, тобто безпрецедентно професійно.

Тому, колеги, якщо є якісь питання або пропозиції, питання до представника суб'єкта законодавчої ініціативи, можна задавати. Якщо є якісь пропозиції в плані обговорення... Будемо, да? Спочатку Сергі Олексійович, потім - Микола Олексійович, потім – Олег Анатолійович, а потім - представники від громадськості, адвокати.

Михайло Миколайович, ви щось ще хотіли сказати? Тільки, якщо можна, коротенько, добре? Ми дуже уважно слухали і дуже уважно прочитали висновок на семи сторінках.

НОВІКОВ М.М. Да, я перепрошую, просто я не наголосив тут те, що є висновок Головного науково-експертного управління, узагальнюючий висновок: за результатами розгляду в першому читанні може бути прийнятий за основу з урахування висловлених зауважень і пропозиції, які будуть опрацьовані у другому читанні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, Сергій Олексійович. Потім – Микола Олексійович, потім....

ДЕМЧЕНКО С.О. До вас питання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Михайло Миколайович, до вас питання.

ДЕМЧЕНКО С.О. Скажіть, будь ласка, я просто по формі відпрацювання даного законопроекту хотів зрозуміти. У нас комітет голосував за даний висновок чи ні? Підкомітет розглядав цей висновок чи ні? Чи голосував за цей висновок?

НОВІКОВ М.М. За ініціативою підкомітету проводилась робоча зустріч з судьями.

ДЕМЧЕНКО С.О. Я знаю, просто сам підкомітет обговорював ці питання, він засідав чи ні щодо цього питання, чи ні? Я просто хотів з'ясувати для себе.

ГОЛОВУЮЧИЙ. *(Не чути)*

ДЕМЧЕНКО С.О. Тобто тут підкомітет не засідав, підкомітет буде вже на друге читання засідати, так я розумію?

НОВІКОВ М.М. Комітет буде обов'язково засідати...

ДЕМЧЕНКО С.О. У мене тоді прохання просто щодо матеріалів. Я там на робочій зустрічі просив, і зараз прошу, надайте тоді членам підкомітету, щоб ми також прийняли участь в обговоренні. Ті матеріали, які були сюди надані, вони надані в одному екземплярі просто, вони...

НОВІКОВ М.М. Вони є в електронному вигляді тут роздані.

ДЕМЧЕНКО С.О. Да, будь ласка. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Микола Олексійович, будь ласка.

СТЕФАНЧУК М.О. У нас на сьогодні є, дійсно, необхідний законопроект 2316 і є цілий ряд напрацювань, які ми маємо. У мене є пропозиція: ми зараз рекомендуємо Верховній Раді прийняти в першому читанні, далі паралельно, починаючи з сьогоднішнього дня, ми вже запускаємо роботу над тими поправками, які мають бути внесені після прийняття його до першого читання. І після першого читання ми можемо...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Після прийняття його за основу.

СТЕФАНЧУК М.О. За основу, так. І тоді вже, коли він буде прийнятий за основу, будемо дивитися, чи це будуть скорочені строки, але...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми не будемо скорочені, да, тому що там багато напрацювань і ми не наголошуємо на скороченій.

СТЕФАНЧУК М.О. Але напрацювання в нас вже мають бути готові до моменту винесення його в зал.

Тому я пропоную зараз підтримати висновок комітету, проголосувати висновок комітету – рекомендувати Верховній Раді проект закону, а самим паралельно вже починати працювати з тими матеріалами, які до нас надійшли від суддів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, Олег Анатолійович.

МАКАРОВ О.А. Колеги, я думаю, що тут всі зацікавлені в тому, щоб документ, який ми зараз обговорюємо, був максимальної якості. Я бачу, хотів

би висловити деякі застереження щодо порядку його прийняття.

В першу чергу я абсолютно переконаний, що він необхідний, що він розроблявся дуже поважним авторським колективом, були залучені і судді, і співробітники адміністрації. І що ми в результаті, от конструкція, яка у нас вийшла зараз? Тобто авторський колектив запропонував якусь, ну, так звану першу редакцію. *(Шум у залі)*

Тобто авторський колектив розробив якусь редакцію, яку він вважав прийнятною для подачі. Потім цю редакцію ми завдяки дійсно гарно організованим дискусіям за участю суддів напрацювали... Ну, ми бачимо по обсягу кількість правок, яка очевидно, що в 2 чи в 3 рази перевищує товщину самого законопроекту.

СТЕФАНЧУК М.О. Вони будуть повторюватись.

МАКАРОВ О.А. Ну, добре. На цьому етапі ще не залучалися, а мають бути залучені до розробки авторським колективом фахові профільні організації, громадські організації. Я подивився, досить серйозні зауваження від Національної асоціації адвокатів, є серйозні зауваження від Асоціації правників, Центр політико-правових досліджень подав, подає серйозні зауваження. І в якій ми можемо зараз опинитися ситуації? Така сама, от класичний приклад – це Закон про столицю. От ми можемо повторити зараз, на жаль. Тобто зараз авторський колектив переробить, погодиться, що закон вимагає деякого доопрацювання, і фактично подасть правки від себе, які будуть... там 70 відсотків закону змінені. А інші правки, які будуть подаватися, вони будуть конкурувати з цими пропозиціями, бо ми ж не знайомі з цими пропозиціями, які до другого читання від авторського колективу подаються. І фактично зараз воно буде йти зразу на друге читання без можливості вносити потім коригування в фактично виправлений законопроект, в новий законопроект фактично. І оця логіка прийняття законопроекту, коли авторський колектив вважає, що це вже

остаточно ми там правимо його, у нас буде втрачена. Тобто не буде можливості вносити правки в законопроект, який, авторський колектив вважає, підлягає прийняттю. Є два шляхи.

Перший шлях – наступити на горло своїй гордості і зараз переробити це, вислухати точку зору і пропозиції від адвокатури, від громадських організацій, від усіх зацікавлених осіб, переробити і подати новий на заміну; чи цей відкликати і просто погодитись, що ми не будемо один одного критикувати, це нормальний робочий процес. Тобто тут нічого образливого не буде. І потім цей законопроект вже пропустити через два читання. Це правильно. Це, моє переконання, що так і має бути після всебічного обговорення, яке зараз фактично відбувається.

І другий варіант, який мені менше подобається, але якщо перший не пройде, до чого я... я вас до першого закликаю, якщо він не пройде, то готуватися до трьох читань. Це передбачено законом, Регламентом, готуватися до трьох читань. Бо, повірте мені, в кодексі, коли ці от норми між собою неузгоджені, то ми будемо з вами вигрібати від адвокатів, суддів і всіх зацікавлених сторін, прокурорів, засуджених... підозрюваних там і обвинувачених дуже багато приємних слів, і взагалі зацікавлених осіб.

Тому я ще раз звертаюся, якщо ви там знайдете можливість там, нікого не ображаючи, зараз його переподати, з урахуванням обговореного і погодженого на високому фаховому рівні, я переконаний, проекту, то ми були б всі щасливі. Якщо ні, тоді давайте, дійсно, готуватися до третього читання. Бо фактично у мене не буде можливості подавати правки до того закону, який, ви вважаєте, має обговорюватись. Бо ви подасте фактично новий законопроект до другого читання. І мої правки, вони вже не попадуть, бо попадуть на старий, який ви вже не рекомендуєте до прийняття. І ви дасте там нову норму.

Тому пропоную висловитись, порадитись, і, я ж кажу, можливо, ми знайдемо тут спільну мову щодо відкликання подання нового або проведення через три читання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олег Анатолійович, вашу думку почули. Але я не знаю, чому ви так фарби просто позгушали? Тому що, наскільки я обшаралась із суддями першої інстанції, а я з дуже багатьма спілкувалась, з дуже багатьма, цифра до 60, я веду для себе свою особисту статистику, судді першої інстанції законопроект підтримували. Жодного зауваження – від цих суддів. А це такі судді прискіпливі, першої інстанції, жодного зауваження не надійшло.

Коли була зустріч з головами апеляційних та касаційних судів, всі підтримали цей законопроект з правками і ті правки надані. Тобто питання про відкликання і про подачу законопроектів взагалі у нас від громадськості не надходило повністю. Тобто так, ця думка тільки від вас зараз лунає. Зараз я закінчу, потім, якщо захочете, ви ще раз виступите.

Тому, колеги, у нас є гарний матеріал, щоб з ним працювати. Питання знову-таки проходити... Я знаю там бажання деяких колег зустрічатися у "фермонтах", "хілтонах" і "інтерконтиненталах", зустрічатися, пити каву і щось проговорювати. Я не знаю, що нам заважає зустрічатися тут, на підкомітеті, і це проговорювати? Ви як народний депутат, всі народні депутати можуть подати свої правки і зустрічатися на робочих зустрічах підкомітету. І ми дійсно їх проводимо, цих багато зустрічей. Процесуальні фільтри потрібні швидко, а не колись потім. І ми зараз спроможні працювати швидко.

Тому давайте зараз виступлять ще представники від адвокатури, а потім Сергій Олексійович, так? Давайте Сергій Олексійович, а потім представники громадськості у нас будуть.

ДЕМЧЕНКО С.О. Я дуже дякую.

Михайло Миколайович, ви мені скажіть, ці правки, про які ви казали, вони можливі, внесення їх між першим і другим читанням? Не буде там якогось табу, відповідно що ми там змінюємо взагалі суть законопроекту?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не буде...

ДЕМЧЕНКО С.О. Не буде?

ГОЛОВУЮЧИЙ. ... і немає скорочених процедур.

ДЕМЧЕНКО С.О. Тобто я просто правки, на які звертав увагу Михайло Миколайович, то я думаю, що тоді технічно це буде можливо, як він сказав, буде підкомітет вже між першим і другим читанням і там... Так я зрозумів? Все.

Дякую. В мене більше немає питань. Я пропоную просто голосувати і на перше читання...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будемо голосувати, але нам треба представникам адвокатів надати слово, і там ще є так само бажаючі виступити.

Тільки, колеги, будь ласка, представляйтесь, тому що потім стенограма, вона у нас розшифровується, щоб це було простіше зробити.

ПРОСТИБОЖЕНКО О.С. Доброго дня. Дякую за надане слово. Олег Простибоженко, голова Комітету цивільного права і процесу Національної асоціації адвокатів України.

Власне, Олег Анатолійович вказував, що ми подавали свої зауваження, вони до певної міри "сирі", тому що ми вважаємо, що даний...

_____я їх не отримував.

ПРОСТИБОЖЕНКО О.С. Вони були направлені листом, вхідний номер від 11.11 голові комітету Ірині Валентинівні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ігор Васильович, є в нас? *(Шум у залі)*

Вони ще не розписані, да? Лист ще... розписаний?

..... Да. Просто ще не встигли.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, ваш лист ще не розписаний, з ними ми ще не ознайомлювалися. Буде розписаний, буде прерозписаний, Новіков Михайло Миколайович, можна буде ознайомитися у Новікова Михайла Миколайовича.

..... Я прошу всім депутатам надавати документи. Ми вже приймали рішення відповідне на попередніх засіданнях. Було особисто щодо Демченка, а хто там побажає, будь ласка, це наше право відповідно до Закону про комітети. Я дуже прошу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги... Ви, да, ви це прохання озвучили. Коли пошта приходить на мене, я розписую на голів підкомітетів як голова комітету, а далі вже безпосередньо секретаріат передає. Таким чином, от всі питання до голів підкомітетів і до секретаріату.

.....але документи мають доходити до депутатів. Вони не доходять до мене. Я прошу якось секретаріату, механізм зробити такий, щоб я отримав документ. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте по суті. Будь ласка, панове, продовжуйте.

ПРОСТИБОЖЕНКО О.С. Вибачте. Ми звертаємо увагу на низку, власне, внутрішніх суперечностей в цьому законопроекті. Звертаємо увагу на те, що в такій редакції, як він озвучений на даний момент, він насправді на глибоке переконання адвокатури несе глибокі ризики як корупціогенного

характеру, так і високі ризики дисбалансу повного судової системи. Для елементарних прикладів внутрішніх неузгодженостей це визнання справ про розірвання шлюбу малозначними означає, що вони будуть розглядатися у спрощеному порядку. При цьому, що стаття 100 Сімейного кодексу гарантує право на примирення подружжя заявити таке клопотання. І воно мусить бути здійснене, вочевидь, на підготовчому засіданні, яке у даному випадку не буде відбуватися.

ГОЛОВУЮЧИЙ. *(Не чути)*

ПРОСТИБОЖЕНКО О.С. Ні, я звертаю увагу на внутрішню суперечність всього закон. Що коли...

ГОЛОВУЮЧИЙ. *(Не чути)* ... касаційні суди не займалися цими справами. Адвокати вважають, що треба...

ПРОСТИБОЖЕНКО О.С. Ні, адвокати не заперечують, наприклад, проти цих справ. Але вони повинні не визнані бути малозначними, оскільки визнання їх малозначними означає визнання, розгляд їх у спрощеному провадженні. А це інші механізми. І у даному випадку, керуючись ідеєю звуження доступу до касації, ми насправді змінили порядок розгляду цих справ. Особливу увагу для членів комітету ми звертаємо на справи там про захист прав споживачів. Вочевидь, у авторів законопроекту дещо спрощене уявлення, яка це категорія справ. Але у нас справами про захист прав споживачів визнаються всі позикові справи кредитні з мільйонними позиками, де фізична особа бере в борг у банку. Якщо ми їх обмежимо на етапі апеляції, то ми повинні готуватися до того, що банківська система почне страждати і ми відчуємо цей тиск з боку банківського кола на те, що вони втратили доступ до касаційної інстанції. Тому, вочевидь, тут треба зважати і обмежити ці категорії, наприклад, верхньою межею там в 500 справ

незначної складності, тобто це зв'язати. Насправді запропоновані дві взаємовиключні категорії, які, в принципі, не вказують нам "або/або" чи "і/і." Тобто і справи про захист прав споживачів, тобто будь-які чи вони все-таки мають верхню межу.

Те саме стосується звуження засобів забезпечення позову. Насправді дуже критичне зауваження з боку Національної асоціації, оскільки та пропозиція, яка є: виключити будь-які інші, - фактично в низці справ зведе неможливість їх розгляду. Наприклад, особливість сімейних справ, де сперечається подружжя в доступі до дитини. Нині є такий спосіб забезпечення, як зобов'язання одного з подружжя усунути, не чинити перешкоди в період розгляду справи. Якщо ми виключимо таку опцію на сьогодні, відповідно всі ці сімейні справи знову кануть в Лету, відкинуться на 10 років і так далі. Тому ми просимо в цьому аспекті врахувати цю особливість.

З приводу Закону "Про судовий збір", вочевидь, нормам не місце в процесуальних кодексах, а вони повинні бути віднесені в Закон "Про судовий збір". І це також є ця пропозиція. Єдине, я не звертав увагу з приводу 116-ї Регламенту, але старий Регламент, попередня його редакція, вона передбачала такі обмеження, що ті норми закону, які не були... Чи є ця можливість в нові закони, в нові норми вносити до другого читання. Тому тут треба бути уважним.

І, власне, низка змін, вони не пов'язані з тими нормами, які існують уже в Цивільному чи Господарському процесуальному кодексі. Я маю на увазі, що мова буде йти про те, що ми повинні потім змінювати інші норми - ті, які зараз не змінюються, які не зачіпаються цим законопроектом.

Тому ми б просили шановних народних депутатів, шановних членів комітету обрати, власне, більш якісну процедуру. Тобто або те, що говорив Олег Анатолійович - повернути і подати новий, доопрацьований законопроект, - або розглядати його в трьох читаннях з тим, щоб ми бачили (я розумію, про що йдеться), щоб ми бачили той законопроект, який вийде в

зал на друге читання, а не так, що внесений законопроект буде такий, з яким ми не можемо в принципі працювати, ознайомитись завчасно.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, колеги, Михайло Миколайович хотів відреагувати, а потім далі перейдемо.

НОВІКОВ М.М. Дуже дякую за ті зауваження, які ви озвучили, вони просто відображені в проекті висновку, тому вони будуть враховані.

А відносно того, як воно буде обговорюватися, я думаю, що підкомітет буде проводити широке обговорення з суддями за юрисдикціями, особливо це буде пов'язано з суддями цивільної юрисдикції. Тому що, дійсно, відносно фільтру, який передбачається щодо малозначних справ, щодо господарської юрисдикції, там все зрозуміло: там воно визначається розміром позову. А відносно цивільної юрисдикції - тут трошки складніше. І оцей момент треба буде, дійсно, доопрацьовувати, обговорювати, щоб були чіткі визначення і не були порушені права громадян при розгляді справ за спрощеною або за загальною процедурою.

МАКАРОВ О.А. Слово "модель" мені дуже подобається, у нас в лексиконі з'являється, в доповіді, особливо голови. Розумієте, коли у нас є там якийсь розділ чи стаття ...

ГОЛОВУЮЧИЙ. *(Не чути)*

МАКАРОВ О.А. Звичайно, да. Дивіться, я на що хочу звернути увагу. У нас є якась стаття, чи якийсь там цілий розділ, і одна модель. Потім зібрались судді і кажуть: "Ця модель не підходить". Авторський колектив каже: "Так, ми модель міняємо", - і переписують іншу модель. Депутати всі, громадськість, вони можуть подавати правки до тої моделі, від якої вже

відмовились, а нову, яку подали, вони не можуть її, можливості технічно, згідно Регламенту, навіть подати свою правку, одне слово змінити там. Бо правки до правок в другому читанні не подаються, розумієте, в чому проблема?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я думаю, що у нас уже виопрацьований механізм, ми розглядаємо всі правки і пропозиції. І якщо навіть буде інший... коли з'явиться...

МАКАРОВ О.А. Поправки до чого ми подаємо? До редакції... Розумієте, про що мова?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми зараз безпосередньо працюємо з тим текстом, який іде від суб'єкта законодавчої ініціативи на сьогоднішній момент.

МАКАРОВ О.А. А ми на робочій групі отут вирішили, що треба уже повністю замінити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Коли буде засідання підкомітету наступне, Михайло Миколайович, у нас?

НОВІКОВ М.М. У нас наступний тиждень буде в округах, тоді - через тиждень. І до цього, я думаю, що ми проведемо зустрічі, коли будемо працювати в округах з суддями...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я думаю, що зараз опрацюємо всі пропозиції, які надійшли якраз від адвокатури, зараз буде розписано, від суддів надійшли. Попрацюємо поки з цими текстами, а потім вже безпосередньо на підкомітеті члени всього комітету будуть проговорювати, що в тексті буде змінюватися, а що ні. Мені здається, все ж таки у нас зараз, як не кажи, є різні, якщо ми

можемо так сказати, стейкхолдери. Є безпосередньо Президент, який хоче, щоб доступ до правосуддя був ефективним і справедливим і щоб все ж таки в нас громадяни отримували швидко судові рішення. Бажано, щоб 90 відсотків у нас справ залишалось в апеляційній інстанції. Таким чином, дійсно, законні рішення набувають законної сили швидко і швидко виконуються.

Звичайно, що адвокатура у нас хоче доступу громадян максимального, і настільки максимального, що у нас навіть норми адвокатського представництва інтересів були закріплені в Конституції. Тобто, дійсно, щоб у нас була можливість і аліментів справи розглядати, і сімейне, розторгнення шлюбів Верховним Судом. Це інше бачення, інша модель, яка так само має право на життя.

Члени комітети, тут всі у нас знаходяться фахові юристи, так само кожен своє має бачення, яким чином має працювати Верховний Суд: чи це має бути суд права, як ми собі декларуємо, чи це має бути суд факту. Я думаю, що це зараз у нас будуть, знаєте, такі дискусії, які більш переходять вже в догматичний..... Ми всіх зараз чуємо.

Давайте дослухаємося до інших представників громадськості. Руку тягнуть. І ми перейдемо до обговорення безпосереднього висновку і голосування за нього. Будь ласка, колеги, хто хоче виступити?

ЛОПУШАНСЬКА О.В. Дякую, Ірино Валентинівно.

Асоціація правників, Ольга Лопушанська. Ми також звертали увагу на те, що значна кількість законопроекту потребує доопрацювання. Ми надіслали кожному члену комітету наші коментарі та наші висновки, які підготував Комітет з процесуального права асоціації. Ми просимо підтримати пропозицію Олега Анатолійовича щодо доопрацювання і подання єдиного тексту з врахуванням всіх коментарів. А також ми б хотіли попросити Михайла Миколайовича, якщо буде залучення суддів, щоб також залучити адвокатів, якщо це буде можливо, до широкого обговорення. Також надаю слово колезі.

ІВАНОВ А.П. Добрий вечір! Андрій Іванов, член комітету з процесуального права Асоціації правників України.

Ну, я хотів би доповни колегу. Дійсно, хотілось би, щоб від швидкості не страждала якість. Дійсно, швидкість розгляду справ в судах першої апеляційної інстанції, вона значно вища, ніж у Верховному Суді. Безумовно, Верховний Суд має бути судом права, а не судом факту.

Але, як показує практика, зачасту, і статистика це підтверджує, апеляційний суд... на сьогоднішній день апеляційні суди не готові виправляти помилки судів першої інстанції. Зачасту це робить Верховний Суд. Можна подивитися статистику, скільки рішень судів першої інстанції скасовує апеляція і скільки потім скасовує рішень Верховний Суд. Статистика свідчить те, що система просто не готова для запровадження цих фільтрів. Але, знову ж таки це бачення адвокатів і, безумовно, воно може бути дискусійним.

Дійсно, ми за підсумками аналізу законопроекту, ми вважаємо, що він не готовий до першого читання. Він має бути суттєво доопрацьований і починаючи від назви, і закінчуючи суттю тих норм, які пропонується змінити. Цим законопроектом запроваджується фактично, ну, можна сказати, дворівнева система судочинства. І тільки у виключних випадках особа зможе набути доступ до Верховного Суду.

Знову ж таки, через неготовність системи ми можемо отримати швидкі, але незаконні рішення. І потім буде проблема з Європейським судом з прав людини. Бо рішення апеляційного суду фактично стане остаточним.

Тому ми, безумовно, просили б врахувати пропозиції як наших колег з Національної асоціації адвокатів України, так і наші пропозиції, пропозиції інших громадських... організацій. І також ми приєднуємось і підтримуємо пропозицію щодо того, що цей закон не готовий до розгляду в першому читанні навіть.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги.

Хто ще хоче виступити? Будь ласка, народний депутат Бабій Роман Вячеславович.

БАБІЙ Р.В. Дякую.

В принципі, переважна більшість колег і суддів висловлюються, що цей законопроект слухний і потрібний. Окрім того, що він встановлює фільтри для суду касаційної інстанції, що дозволить розвантажити його і зосередитися, дійсно, на вирішення уніфікації правозастосовчої практики і стати судом, дійсно, права, а не факту, також у цьому законопроекті прибирається ряд норм, які слугували підставою для зловживання представниками своїми правами. Це, зокрема, забезпечення позову, відводи, що призводило до затягування справи і таке інше.

Я хотів би зосередити увагу комітету на тому, що Михайло Миколайович дуже слушно підняв думку щодо застосування в даному випадку статті 116 Закону "Про Регламент Верховної Ради України ". І обов'язково в рішенні комітету висловити свої зауваження щодо внесення між першим і другим читанням змін до тих норм законів, відповідних процесуальних кодексів, які не є предметом внесення змін.

Михайле Миколайовичу, у запропонованому висновку, там є деякі норми, ще хотів би я звернути увагу, що зауваження, на мою думку, доцільно викласти, зокрема, до частини шостої статті 39 ГПК України, частини другої статті 254 ГПК, частини п'ятої статті 292 ГПК, частини першої статті 293 ГПК, частини четвертої статті 294 ГПК щодо перенесення підстави скасування ВРП, вірніше, результатів дисциплінарного провадження ВРП. Михайло Миколайович вже висловився стосовно перенесення цієї новели з підстав для касаційного оскарження в підстави за виключними обставинами.

Також доцільно було б висловити зауваження щодо внесення змін в

частину першу статті 300 ГПК, і відповідно в інші кодекси, які відповідають названим мною, не буду займати багато часу, дещо уніфіковані в цій частині норми всіх кодексів. Тому відповідні кодекси ЦПК і КАСУ теж. І обов'язково це, дійсно, відобразити в рішенні нашого комітету і відповідно рекомендувати прийняти його в першому читанні і між першим-другим читанням без скорочених строків відповідні зауваження врахувати, врахувати зауваження інших стейкхолдерів і винести його на друге читання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Романе Вячеславовиче.

Руслан Петрович. А потім Роман Володимирович висловиться щодо проекту нашого висновку. І в нас дві пропозиції на голосування. Одна пропозиція, я так розумію, від Макарова Олега Анатолійовича. Це перше читання, тому ми не можемо

КНЯЗЕВИЧ Р.П. В мене є ще пропозиція.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ще пропозиція? Давайте, Руслан Петрович.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Дякую, шановна пані голово.

Шановні колеги, ну, чесно кажучи, мені дуже приємно слухати сьогоднішнє обговорення. Дуже шкода, що воно не відбулося під час стадії включення до порядку денного, оскільки тоді справді пропозиція Олега Анатолійовича щодо повернення і щодо внесення на заміну була б актуальна. Зараз, на жаль, вона неактуальна, оскільки відповідно цей законопроект включений в порядок денний і відкликати його ні суб'єкт права законодавчої ініціативи не може сам, ні ми не можемо рекомендувати. Тому ситуація складніша.

Ми тоді мали, мені здається, досить переконливу дискусію, виступали, я виступав про те, що він є передчасним, що в нього низка концептуальних речей, які потрібно вже врахувати до першого читання. І зрештою він є, ну,

досить поспішним, оскільки ще ми не розуміємо до кінця як ситуація буде розвиватися після набуття чинності Закону 1008, але автори вже подали його до того часу, поки Закон 1008 ще не набув чинності. Це інше питання.

Тепер: як виходити з ситуації? Мені здається, що, по-перше, я дякую підкомітету, підкомітет справді якісно попрацював, в тому числі ті пропозиції, які ми обговорили, і ті, які надійшли, пропонується врахувати. Але я не думаю, не можу погодитися з приводу того, що в цьому випадку комітет може застосувати 116 статтю Регламенту. Я просто вам нагадаю, шановні колеги, що стаття 116 пропонувалась в першому читанні справді норма, відповідно до якої будь-які пропозиції і до частин законопроекту або до інших законопроектів в разі, якщо їх вважає за доцільне врахувати комітет чи науково-експертне управління, можуть бути застосовані до другого читання. Але в другому читанні в цьому законопроекті була врахована низка правок, в тому числі моя, де чітко розтлумачено, які саме пропозиції повинні бути враховані.

Я вам зачитаю. "Може бути прийняте рішення про врахування внесених пропозицій і поправок щодо виправлень, уточнень і усунення помилок та суперечностей". Все. А тут іде мова про концептуальні речі, які пропонується радикально змінити в цьому законопроекті. Тому аж ніяк 116-а в новій редакції не може бути застосована. Що може бути застосоване, за моїм переконанням, має бути застосований 3 пункт частини першої 114-ї, яка говорить, що в такому випадку повинно бути направлено його до головного комітету, тобто до нас, для підготовки на повторне перше читання, визначивши при цьому основні положення, принципи, критерії, яким повинен відповідати доопрацьований законопроект чи його структурні підрозділи. І тільки після того може бути поданий на повторне перше читання новий фактично законопроект у редакції комітету з позначкою "д", де будуть всі ці речі враховані і вже відтворені у якості законопроекту в першому читанні.

Олег Анатолійович правильно вас надихнув. Справа в тім, друзі, ми

зараз тут у своєму варимосся середовищі, що ми будемо робити з тими пропозиціями, які надійшли. А що ми будемо робити з тими сотнями чи тисячами пропозицій, які надійдуть від інших суб'єктів права законодавчої ініціативи до тої редакції, яку ми хочемо концептуально помінати? І ми їх не зупинимо, бо вони вже після прийняття (я так розумію, що прийняття може бути на цьому тижні) будуть масово надходити. Микола Олексійович каже, що нам треба підготуватися. Ми-то підготуємося, але ми точно не зможемо їх переконати. І, уявіть собі, у нас буде маса пропозицій до першого читання, а норм, до яких вони вносяться, вже не існує. Що з ними робити? Як їх можна взагалі виправити? Тоді треба буде їх просто-напросто тупо всі відхилити і відправляти ще на повторне друге читання? Давайте, може, все ж таки я пропоную поставити на голосування можливість повторного першого, це спростить завдання для нас і дасть можливість всім решті суб'єктів якісно підготувати свої пропозиції, справді, до того, який розглядається по суті в першому читанні, а не до того, який вже змінений, але вони про це не знають.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Руслане Петровичу.

Романе Вячеславовичу. П потім – Роман Володимирович.

БАБІЙ Р.В. Я хотів би опонувати Руслану Петровичу. Справа в тому...

КНЯЗЕВИЧ Р.П. *(Не чути)*

БАБІЙ Р.В. Я до вас теж з повагою, з повагою опоную. *(Шум у залі)*

Щодо 116 статті, частини першої. Справа в тому, що ті зауваження, які озвучував Михайло Миколайович, і ті, які озвучував я, там не йде мова про концептуальні зміни. Йде мова, наприклад, я наведу приклад. Йде мова про підстави для... Суб'єкт законодавчої ініціативи пропонував підставою для касаційного оскарження, зокрема, якщо було прийнято ВРП за наслідками

дисциплінарного провадження щодо судді в тій же справі, і воно... Норма не міняється, вона переноситься технічно з підстав для касаційного оскарження в підстави для оскарження за виключними обставинами. Концепція залишається тою самою. *(Шум у залі)*

Давайте я закінчу, будь ласка. Знову ж таки, концепція щодо фільтрів. Зокрема, я говорив про частину першу статті 300 "Межі касаційного перегляду". Концепція не міняється, просто уточнюється в статті 300, частині першій, те, що касаційний суд буде розглядати лише в межах тих підстав, з яких він прийняв до свого провадження, а не всю справу цілком. Така концепція і була закладена автором в цей законопроект. Я не буду зупинятися на всіх, але от саме про це іде мова, коли ми говоримо про застосування статті 116, частини першої, якщо не помиляюсь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте, Руслане Петровичу.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Я прошу поставити на голосування, оскільки це моє глибоке переконання, що саме так говорить 116-а в тій редакції, яка була проголосована сесійною залогою, і в тому числі врахована моя пропозиція, яка про це говорила. Тому мені як автору і співавтору легше пояснювати, що малось на увазі законодавцем, коли писалась ця норма.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре, дякую.

Будь ласка, Романе Володимировичу.

БОЙКО Р.В. Дякую, шановні народні депутати, шановні присутні! Для нас, ми з прикрістю констатуємо, що коли на стадії розробки відправлялися таблиці до...

_____. *(Не чути)*

БОЙКО Р.В. Роман Бойко, член комісії з правової реформи.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Представник суб'єкта законодавчої ініціативи.

БОЙКО Р.В. Так. І коли відправлявся проект закону і обговорювався з судами, таблиці від судів, в тому числі Верховного, надходило 90 відсотків без зауважень.

_____ . А комітету направляли згідно...

БОЙКО Р.В. Ми з судами погоджували, з адвокатурою. *(Шум у залі)*

На стадії написання. Прикрість констатується відносно судів. І після набрання чинності Законом 1008 позиція Верховного Суду відносно того, що 2-3 тижні назад направлялося без зауважень, кардинально змінилася. І, на думку, тут уже не скільки право, а більше політика переважає.

Стосовно деяких голослівних зауважень, які тут лунали, в тому числі з лави присутніх, та статистика переді мною. Не можу промовчати, коли обманюють народних депутатів.

Ось статистика, яка міститься на сайті Верховного Суду України відносно того, що апеляції не готові. Було зазначено: касується багато рішень апеляції. Апеляція скасовує в місцевих судах 46,7 відсотків оскаржених судових рішень – майже кожне друге. Верховний Суд поправляє 10 відсотків від апеляцій. 90 відсотків того, що розглядає Верховний Суд, він розглядає заради того, щоб розглянути, залишити без змін, відмовити тощо. Втрачається якість того перегляду, де скасовується і змінюється.

Схожа статистика по іншим юрисдикціям. Близько, сама більша кількість скасованих – 28 відсотків – адміністративна юстиція. Тобто тільки кожне третє рішення потребує якісного, дійсно, перегляду стосовно суті.

Наступне. Стосовно посилань щодо повної зміни на стадії уточнень, доповнень і репліки Руслана Петровича відносно того, що воно не відповідає

статті 116. Самі уточнення, які Роман Вячеславович назвав, по кожному я можу наразі обґрунтувати, навести, зазначити, що вони саме відносяться до правок, уточнень, виправлень, які не мають жодного: а) нового навантаження; б) є похідними від існуючих норм. Тому відсутні жодні обмеження для того, щоб затвердити відповідний висновок і прийняти, рекомендувати Верховній Раді для прийняття у першому читанні з урахуванням правок, передбачених статтею 116 Регламенту Верховної Ради України.

Дякую. Якщо є запитання, з радістю готовий відповісти на них.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, Сергій Олексійович.

ДЕМЧЕНКО С.О. У мене не запитання. У мене коротка думка, хотів висловитися. Декілька років тому я приймав участь в засіданні Ради Європи у Страсбурзі. І питання було пов'язано із судоустроєм в країні. І було висловлено таку думку, може, на майбутнє, може, для представника авторів законопроекту, взагалі залишити в країні дворівневу систему судоустрою. На що я сказав нашим колегам в Європі про те, що, на жаль, в нашій країні на сьогоднішній день ми звикли до того, що перша і друга інстанція майже повторюють один одного. І якусь іншу думку, таку критичну, ми можемо отримати лише в третій інстанції. Так було, я не знаю, можливо, це зміниться. От коли це зміниться в нас, коли друга інстанція буде максимально іншу думку висловлювати, і ми маємо можливість отримати не лише повторення першої інстанції, тоді в нас, можливо, і буде спроможність цих пропозицій, вони будуть втілюватися в життя, на мою думку.

Тому я взагалі пропоную зараз все-таки проголосувати за відповідний висновок комітету, оскільки зараз Михайло Миколайович підтвердив, що можна буде внести відповідні зміни на другому читанні, в проміжку. Це його відповідальність, я думаю, що ми довіряємо колесі. Тому я пропоную

підтримати той висновок, який він підготував, і проголосувати його.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій Олексійович.

Колеги, в нас стоїть 3 пропозиції: перша пропозиція - від голови підкомітету з проектом висновку; друга пропозиція - від Олега Анатолійовича повернути на доопрацювання...

МАКАРОВ О.А. Рекомендувати повернути, застосувати... Дякую за уточнення. Застосувати частину третю статті...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді в нас дві пропозиції.

МАКАРОВ О.А. ... повернення суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання або направлення його до головного комітету, там варто до головного комітету, для підготовки на повторне перше читання, визначивши основні положення і так далі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді це спільна пропозиція від народних депутатів Макарова і Князевича, так? Я ж мушу на стенограму правильно проговорити. Повернути на доопрацювання або на повторне перше читання. Окремо будемо голосувати?

МАКАРОВ О.А. Направлення законопроекту суб'єкту законодавчої ініціативи на доопрацювання або направлення його до головного комітету...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді голосуємо окремо... Це різні речі. Тоді давайте так: пропозиція Макарова - на доопрацювання повернення і пропозиція Князевича - на повторне перше читання на головний комітет. Це буде три пропозиції на голосування. Да, все по-честному.

Як завжди, йдемо по традиціях комітету, йдемо від останніх

пропозицій і закінчуємо пропозицією підкомітету. Таким чином, хто за пропозицію Руслана Петровича Князевича про те, щоб повернути на головний комітет на повторне перше читання, прошу голосувати.

Хто – за? 4. Скільки в нас зараз? 18 членів комітету.

Хто – проти, колеги? Ми хочемо працювати? *(Шум у залі)*

Колеги, потримайте, будь ласка, хто за, щоб порахували. Вибачте, хто - проти, хто - проти. Скільки? 11 чи 9? Секретаріат, там є кадрове питання останнє. Ви якось визначтеся в підрахунках. Скільки? 11.

Хто - утримався? 4 утрималися. Але рішення не прийнято.

Друга пропозиція Макарова: повернути на доопрацювання суб'єкту законодавчої ініціативи. Хто за цю пропозицію, прошу голосувати. Хто – за? 3. Хто – проти? 10. Утримався? 3 я бачу. 4. Пропозиція не прийнята.

Наступна пропозиція Новікова, яка викладена в проекті підкомітету. Будь ласка, хто за цю пропозицію, прошу голосувати. 14. Хто – проти? 2. Я розумію, кому ви подмигнули. Хто – утримався? 2.

_____ . Я вам подмигнул.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Рішення прийнято. Дякую, колеги.

Переходимо до наступного пункту порядку денного. Так, колеги, організаційні питання. Перше в нас організаційне питання. В нас розданий проект, що буде підписано головою комітету: про внесення змін до персонального складу підкомітетів.

Ми знаємо, що у нас Олексій Володимирович Кучер приступив до обов'язків виконання губернатора Харківської обласної державної адміністрації. Тому у нас обезглавлений підкомітет з адвокатури. Я вношу пропозицію на голову підкомітету призначити Ватраса Володимира Антоновича. У кого ще є якісь пропозиції, ідеї, побажання, члени комітету?

Будь ласка,

_____ . Єдине, не губернатора, а голову. А так підтримую повністю. *(Шум у залі)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, будь ласка.

Він ще у нас не звільнений, я так розумію, Верховною Радою, ще немає постанови. Тому у нас все ще народний депутат. Але до нас надходить дуже багато законопроектів по підкомітеті, треба працювати. Хтось має збирати підкомітет і працювати з цим. *(Шум у залі)*

НІМЧЕНКО В.І. У меня такой вопрос. Он живой депутат, и мы еще не знаем, завтра может быть и указ...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, ми його звільняємо з голови підкомітету. Тобто він залишається у нас зараз ще членом підкомітету, але виконує фактично обов'язки голови ОДА. Тому треба розуміти, що у нас підкомітет з адвокатури не може збиратися. Тому треба це якось порухати нам, допомогти зібратися підкомітету.

Да, Микола Олексійович.

СТЕФАНЧУК М.О. Пропоную підтримати кандидатуру Ватраса за умови, якщо він нам пообіцяє не йти на голову Хмельницької ОДА. *(Шум у залі)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є інші пропозиції? Якщо немає пропозицій, ми мусимо проголосувати. Хто за цю пропозицію, прошу голосувати. Хто – за? 14 членів комітету. Одноставно. Ні, один утримався. Володимир Антонович оголосив про свій конфлікт інтересів і не голосував. 13 – за. Рішення прийнято. Дякую, колеги.

І кадрові питання перед тим, як ми переходимо до "Різного". Колеги, ми зараз будемо... Хто у нас присутній ще не з членів комітету, ми зараз

будемо ставити кадрові питання про працівників секретаріату. Якщо можна, ми залишимося вже із членами комітету і працівниками секретаріату, якщо ніхто не заперечує. У нас нема таких різних питань, які ми хотіли б виносити на це...? *(Загальна дискусія)*

_____. Така інформація просто по ходу. Сьогодні у нас протягом дня було тільки три голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У Верховній Раді.

_____. У Верховній Раді. Два голосування щодо продовження часу розгляду і одне голосування по суті, і все. Якщо хтось раптом не проголосував за продовження строку розгляду, роботи нашої, це значить, він 33 відсотки голосувань був відсутній. Це більше, ніж 30, і за сьогодні зарплату не отримає. Просто інформую.

_____. Це вже прикро.

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так это еще нам просто повезло, что я за эти два месяца реально впихнула два человека в комитет Ключко, а так бы у нас еще было бы больше. *(Загальна дискусія)*

Руслан Петрович, ну, ми ці наради проводили з самого початку, з 27 серпня. 20 осіб, а нам давали ще менше. *(Загальна дискусія)*

Михаил Николаевич пришел с предложением по старшим консультантам. Называйте прізвища, кого ми залишаємо?

_____. Так ми ж проголосували.

ГОЛОВУЮЧИЙ. По старшим консультантам? У нас Дырдин

прекратил голосование и сказал, что так не годится, и Василий Иванович его поддержал. Поэтому мы не проголосовали. Тоже мягкая у вас позиция, Руслан Петрович. Нерешение вопроса – это нерешение вопроса.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Ні, я просто хотів голосувати проти або утримався, а мені ... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я бачу, да... *(Не чути)*

_____. Шановні колеги, ми роздали проект Постанови Верховної Ради України про проведення парламентських слухань на тему: "Проблеми виконання Україною рішень Європейського суду з прав людини". Дуже серйозна проблематика, особливо після справи "Бурміч проти України", і десятки інших справ, які знаходяться на посиленому контролі в Комітеті міністрів Ради Європи. Ми тільки що повернулися з колегами, були з Олександром Мережко, Олександром Пузановим, Дмитром Шпенюком, зі Страсбурга. Тобто проблема є дуже важлива і є дуже важливим також і політичний аспект, тому що невиконання Україною рішень Європейського суду з прав людини створює дуже неприємну ситуацію з боку відношення до України як до держави, яка виконує свої зобов'язання.

Враховуючи досвід багатьох парламентів світу, ми розуміємо, що для того, щоб поширити цю проблематику серед наших колег по залу, ми хочемо запропонувати такий формат, як проведення парламентських слухань. Дату, яку ми запропонували, це є сигнальна дата у березні. Вона пов'язана з тим, що з 3 по 5 березня буде засідати Комітет міністрів Ради Європи, це його чергове засідання, де буде заслуховуватися позиція України щодо виконання рішень Європейського суду з прав людини. Тому за консультацією з нашими колегами з комітету... з Європейського суду та з Комітету міністрів вирішили десь через 2-3 тижні провести парламентські слухання. Тобто просимо підтримати. І якщо ви згодні, то далі ми доручимо секретаріату

організувати цю роботу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, я підтримую цю пропозицію. Мені здається, що це буде знову одне з тих питань, яке об'єднає різні фракції одного комітету, тому що, дійсно...

.....це була пропозиція саме Олександра Пузанова, тобто ми її підтримали. Домовилися спільно її донести до членів комітету. І наскільки я зрозумів від Руслана Сидоровича, він кілька разів хотів провести парламентські слухання з цього питання в попередньому складі, але не вдавалося. В нас є такий шанс і це буде дуже важливим в тому числі сигналом для і Комітету міністрів Ради Європи, що Україна дійсно з повагою і серйозно ставиться до виконання рішень Європейського суду з прав людини.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, хто за цю пропозицію, прошу голосувати. Одноголосно. Дякую, колеги.

НІМЧЕНКО В.І. Єдине тільки доповнення, можна?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте на стенограму.

НІМЧЕНКО В.І. І я хотів би, щоб якось прислухались. Тут немає аналітики, я трохи знаю цю проблему, щоб державні виконавчі служби... Створена і працює ціла служба по виконанню рішень Європейського суду. Ви знаєте, прийнятий закон про виконання. І там такі проблеми з тим, що не виконується рішення, не місяцями, не кварталами, а годами і п'ятирічками.

Я хотів би, щоб всю аналітику запросили з виконавчої служби, в тому числі, починаючи, скільки коштів з бюджету з платників податків вимушені

ми були стягувати, тобто платити цим людям, виходячи з того, що хтось нерадивий кого-то звільнив. Ви знаєте, сейчас по люстрації скільки буде, да? І ми повинні, якщо слухати, поставити питання, хто пам'ятає, адвокати, хто судді, ті знають, що по трудовим спорам завжди була третя особа – керівник, з якого ставилось питання про стягнення. Якщо він незаконно звільнив, він повинен гроші вернути в казну держави. Це, я розумію, що буде ці слухання, вони будуть мати резонанс і з цього приводу, і ми побачимо, скільки з казны береться, а это долярове визначення, там йде о миллионах.

Знаєте, у нас на сьогоднішній день проблеми, я тоже скажу, я підняв питання по поводу легких тілесних пошкоджень на Майдані. Мільйони, мільйони заплатили за це: палець відбитий, десь поцарапал лице, легкі тілесні ушкодження - все, 200 тисяч. Такий був прийнятий закон. Те ж саме і здесь. Європа ж не дивиться, що у нас грошей немає, вона пише: 8 тисяч, 15 тисяч.

І я хотів би, щоб все було відображено, що ми в комплексі будемо розглядати цю систему, в комплексі. І щоб, хто там, чи уряд, чи хто, хто відповідальний, чи виконавча служба, хто приймає міри для того, щоб казні поверталися ці гроші, нерадиві керівники, які з людьми розправляються, я хочу, хочуть, не думають нічого, тому що не їм платити за поновлення на роботі. Оце що я хотів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Василь Іванович.

Я думаю, що да, що ми маємо продумати ці парламентські слухання, щоб вони пройшли, дійсно, успішно і результативно, а не просто для того, щоб вони були. Да, а були з певним результатом, тому що тематика дуже важлива і реально вона... це буде гарний меседж і на міжнародній арені України, тобто буде, з чим працювати. Для комітету це безпосередньо, да.

Колеги, є ще у нас... Дякую. Я думаю, що ви якраз можете з Олександром Геннадійовичем разом почати займатися, продумувати, а далі ми вже підключимося.

_____ . Ми, да, ми на рівні підкомітету, я думаю, що..

ГОЛОВУЮЧИЙ. Проговорюєте там і бачення, да, там візію, і будемо це робити.

_____ . Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І дати будемо вже погоджувати на першу декаду наступного року.

Так, будь ласка, Микола Олексійович.

СТЕФАНЧУК М.О. Шановні колеги, я хотів би ще в "Різному" попросити вас звернути увагу: групою народних депутатів, в тому числі і членами нашого комітету, зокрема мною, Володимиром Антоновичем і Ігорем Павловичем, які входили в робочу групу, було підготовлено проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення національного органу інтелектуальної власності (це законопроект номер 2255) (від 10.10. 2019 року). Матеріали, я не знаю, подавав... немає їх, там пояснювальна...

ГОЛОВУЮЧИЙ. А вони в мене в кабінеті, треба принести.

СТЕФАНЧУК М.О. Ну, давайте я розкажу. Можливо, навіть на сайті можна подивитися. Проект номер 2255. В чому суть законопроекту.

На сьогодні ми знаємо, що структура інтелектуальної власності в Україні повинна бути кардинально змінена, тому що реєстрація торгової марки протягом 20 місяців в умовах швидкого економічного розвитку, ну, це не є нормальним абсолютно.

Що ми пропонуємо. Ми передбачаємо створення Національного органу

інтелектуальної власності як юридичної особи публічного права, що належить до сфери управління Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства. І це міністерство забезпечуватиме формування та реалізацію державної політики у сфері інтелектуальної власності. А вже сам Національний орган буде виконувати окремі публічні функції з реалізації державної політики на об'єкти права інтелектуальної власності.

Тобто на сьогодні ми маємо яку ситуацію. Ми маємо "Укрпатент" і ми маємо Національний офіс інтелектуальної власності. Фактично ці органи, вони є самостійними юридичними особами і реалізують політику у сфері інтелектуальної власності.

Але для того, щоб ми це все привели до нормального порядку, а це є досвід Японії, Польщі, Естонії, Грузії, Данії, Сінгапуру, Фінляндії, тобто цілого ряду розвинутих країн, ми пропонуємо створити на основі "Укрпатенту" єдиний орган – Національний орган інтелектуальної власності.

Що ми будемо мати? Ми будемо мати спрощення системи. Функції НОІВ виконуватиме державна організація, що буде створена на базі Державного підприємства "Український інститут інтелектуальної власності". Що ми будемо мати. Ми будемо мати швидку ефективну систему реєстрації об'єктів інтелектуальної власності, швидкі ефективні способи захисту інтелектуальної власності. При цьому пропонується створити при Національному органі інтелектуальної власності академію, яка буде навчати патентних повірених, розвивати саму всю історію з приводу інтелектуальної власності. Тому що на сьогодні фахівців по суті у сфері захисту прав інтелектуальної власності немає.

Це дозволить максимально зменшити бюджетні витрати на утримання такої установи. Тому що ті бюджетні затрати, які в нас використовуються на Укрпатент на сьогодні, і ті, які поповнює бюджет, вони не є відповідними. По суті держава дотує. А при умові створення цілого ряду правильних підходів Національний орган інтелектуальної власності буде приносити дохід до держави. Будуть створюватися реєстри, буде здійснюватись швидка

експертиза заявок. Ми беремо досвід Південної Кореї, Франції і пропрацюємо, що адміністративні послуги будуть здійснюватися наступним чином. Встановлення граничного строку для надання адміністративної послуги до 30 календарних днів, тобто від 20 місяців ми переходимо до 30 календарних днів. Видається...

_____. *(Не чути)*

СТЕФАНЧУК М.О. Абсолютно. За місяць, без проблем. *(Шум у залі)*

Ми зараз говоримо про поки що про світ... ой, про Україну. А якщо ми говоримо про світ, там ми уже будемо визначатися... *(Шум у залі)* До півроку, я думаю, що ми це зможемо зробити.

Вноситься плата суб'єктом звернення одноразово за надання послуг за весь комплекс дій, а не так, що ми одну плату зробили, другу плату зробили, третю плату зробили. Тобто спрощується через принцип єдиної плати. І одноразове стягнення плати за весь комплекс дій воно буде на багато простішим. І заявка на отримання охоронного документу. Ми говоримо, що за своєю суттю не є заявою на отримання адміністративної послуги. І тоді ми зможемо захищати права через принцип першого оприлюднення, тобто це на багато все спрощує. Знову ж таки Мінекономіки забезпечуватиме формування і реалізовуватиме державну політику у сфері інтелектуальної власності, а НОІВ виконуватиме тільки окремі публічні функції, владні повноваження з реалізації державної політики по видачі охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності. Тобто НОІВ функціонуватиме як юридична особа публічного права і належатиме до сфери управління Мінекономіки. Таким чином, ми повністю гарантуємо державний вплив на весь сектор національного органу в сфері інтелектуальної власності, нічим не ризикуючи, мінімізуємо витрати, підвищуємо ефективність, отримуємо чудовий соціальний ефект.

Якщо заперечень немає, то просив би взяти до уваги ці пропозиції, їх

підтримати і під час розгляду запропонувати свої ідеї, як можна цей законопроект покращити.

_____. 2255?

СТЕФАНЧУК М.О. 2255.

_____. А ми зараз його розглядали як що?

СТЕФАНЧУК М.О. Ми його не розглядали, це в "Різному". Це в плані інформації.

ГОЛОВУЮЧИЙ. До відома.

СТЕФАНЧУК М.О. Про те, що такий законопроект, він є, і я би просив членів комітету взяти до уваги цю інформацію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це до відома членів комітету.

СТЕФАНЧУК М.О. І звернути увагу, що він є надзвичайно важливим для нас як... в тому числі в сфері правової політики.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олег Анатолійович. Потім Ігор Павлович.

СТЕФАНЧУК М.О. Тому що, на жаль, наш комітет не був визначений як пріоритетний для розгляду, а на нашу думку це питання, інтелектуальна власність, є складовою всієї правової політики.

НІМЧЕНКО В.І. Я так поняв, что батальоны просят огня поддержки, так?

СТЕФАНЧУК М.О. Абсолютно точно.

МАКАРОВ О.А. Я хочу проінформувати, що є законопроект 2255-1 як альтернативний. В мене є порівняльна таблиця, яку я не буду зараз зачитувати, бо цього немає в порядку денному, якою, мені здається, я міг би переконати, що 2255-1 кращий, ніж 2255. Але про всяк випадок проінформую, що сьогодні комітет Наталухи підтримав ваш законопроект, буде рекомендувати, а ми будемо доповідати альтернативний на пленарці. Я думаю, давайте на цьому закінчимо.

СТЕФАНЧУК М.О. Тому я і прошу звернути на це увагу, тому що в будь-якому випадку буде друге читання і я думаю, що члени нашого комітету, було б корисно долучитись до правок в друге читання.

Дякую. *(Загальна дискусія)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, якщо більше ніхто не хоче виступити, тоді...

СТЕФАНЧУК М.О. Якщо не проти, я би просив взяти до відома цю інформацію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. До відома ми прийняли. Да. Ми прийняли до відома.

Дякую, колеги. Оголошую засідання закритим. Всім гарного вечора. До побачення.